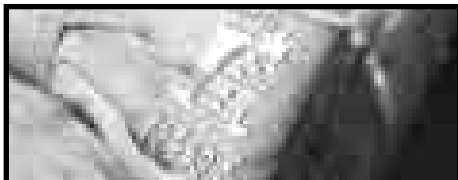


ČTĚTE !

STR. 16-19



**CO NÁS
ČEKÁ**

STR. 20



DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

10. června 2005

pátek

číslo 0.

Po roce jsme se zase sešli v Trutnově. Než se přehlídka rozběhne v celé šíři, můžeme se ještě na chvilku zastavit a ohlédnout se za krajskými přehlídkami. Materiálu v nultém čísle je shromážděno právě tak akorát na to, abychom si mohli udělat představu o stavu krajských kol v celé republice a mohli si v hlavě srovnat, jak se kde dařilo. A možná nám zbude v době oběda mezírka i na obecné úvahy – chtěla bych proto upozornit na článek Silvy Mackové o přehlídce v Ostravě. Možná právě v něm najdeme témata k přemýšlení nad otázkami vyvstávajícími kolem kolektivních vystoupení. Dnes nás čekají sóloví recitátoři. Podrobně a zajímavě hodnocení krajského kola najdete v článku Jany Portykové, která píše o přehlídce v Hradci Králové.

Iva Dvořáková



Pražské poetické setkání recitátorů



Přestože se k pražské přehlídce dětských recitátorů volně vztahuje článek Jany Vobrubicové a Elišky Herdové, v němž se autorky souhrnně vyjadřují ke třem krajským kolům (kromě Prahy je to ještě Liberec a Chomutov), cítím povinnost napsat pár svých konkrétnějších a snad i pozitivnějších postřehů.

V první řadě nutno zmínit perfektní organizaci Domu dětí a mládeže Praha 8, lépe řečeno týmu Eva Baziková, Jana Machalíková a Kateřina Bílková. Vše přesně načasované do dvou přehlídkových dnů, hlasové rozcvičky, příjemné průvodní slovo, prostor pro povídání lektorů s dětmi a krásné dárečky v podobě miniaturních knížek k zavěšení na krk či kam je libo.

V 1. kategorii recitátorů se možná trochu projevila tréma, děti se často nesoustředily na představu a ani humorně laděnými texty se nedokázaly příliš bavit. Přesto se objevilo pár zajímavých vystoupení, například Hrubínova **Červená Karkulka** v podání **Markéty Horské** s neobyčejně živě vystiženými momenty v jednání postav, Čapkova **Dášenka**, kterou **Eliška Toperczerová** dokázala vyprávět neotřelým způsobem, s velkým prožitkem, ale přitom bez sentimentu. Velmi přirozeným projevem zaujala také **Anna Doležalová** v přednesu textu Ivana Jirouse **Ptala se Františky Marta**.

Řada velmi šikovných recitátorů se představila ve 2. kategorii. Některé z nich ale zradil nekvalitní text. Lektorským sborem ve složení Eliška Herdová, Michaela Hlavatá a Jakub Hulák bylo přesto uděleno sedm čestných uznání a samozřejmě dva diplomy s postupem do celostátního kola. Zasloužili si je charismatická **Tereza Jelínková** s procítěnou a suggestivní interpretací tří Halasových básní ze sbírky Před usnutím a Klauďie Osičková, která přednesla text A. A. Milna **Čtyři kamarádi** s nebyvalým vnitřním klidem a soustředěním, ale hlavně v kongeniálním souznění s nonsensovou poetikou autora.

Méně pozoruhodných výkonů se objevilo v kategorii třetí. Převažovala próza, ale interpretům často chyběly základní dovednosti nutné pro kvalitní výstavbu textu. Na celostátní přehlídce postoupili **Marek Mudruška** s poutavým a autenticky působícím vyprávěním úryvku Poláčkovy knihy **Bylo nás pět** a **Lenka Rudová**, která si podobně vzala za své krátké texty Jana Kašpara ze sbírky **Tulíkráska** (v tomto případě vybrané z knihy Kostkovaný ideály).

Zklamáním pražské přehlídky byla ovšem kategorie čtvrtá. Recitátoři si vybírali texty nad své technické možnosti, jejich vystoupením ale především chybělo sdělení, a tedy i zřejmý důvod volby dané prózy či básně. Z kategorie

postoupila pouze **Karolína Stehliková**, a to pouze za interpretaci svého prvního textu, **Dobré rady** od Ivana Wernische, v němž prokázala naladění na autorovu poetiku a jeho specifický humor.

Úroveň jednotlivých kategorií se lišila, jak to ostatně bývá na všech přehlídkách. Jistotou ale snad zůstává výborné zázemí a mimořádná péče, kterou pořadatelé Pražskému poetickému setkání věnují.

Jakub Hulák

Dětské divadlo na Otvírání 2005

Program přehlídky pořádané tradičně v Karlínském Spektu tvořilo osm představení souborů, které letos postoupily ze čtyř meziobvodních kol (pořádaly je DDM Modřany Praha 4, Klub Klamovka Praha 5, DDM Praha 7 a DDM Praha 8, obvodní přehlídka v Karlínském Spektu se neuskutečnila pro nedostatek souborů). V lektorském sboru zasedli Nina Petrasová, Marie Poesová a Jakub Hulák.

Jako první se nám představil soubor nejmenších dětí **TY-JÁ-TR – SKŘÍTCI** z DDM Praha 7 (vedoucí Radka Tesárková a Monika Svobodová) s drobným recitačním pásmem **Elce pelce**. Přes převažující popisnost v rozehrávání básniček a jistou nepřehlednost způsobenou nedostatečným oddělením jednotlivých textů působilo představení sympaticky nasazením dětí a vzhledem k jejich věku i překvapivě dobrým zacházením s verši.

Starší soubor z DDM Praha 7 **TY-JÁ-TR – NAČERNO ml.** (vedoucí Radka Tesárková a M. Tyllerová) představil na přehlídce inscenaci **Stopy k rozumu aneb Nadechni se, začínáme**. Pásmo etud ze života dětí chronologicky řazených od narození až po dospívání bylo proloženo písničkami dvojice Uhlíř – Svěrák v čisté a příjemné interpretaci dětí. Rozehrávané situace zaujaly zejména svým citem pro detail, tato drobnokresba s sebou ale bohužel přinesla i značnou nepřehlednost, především v důsledku vnášení falešných motivů, které nakonec v příběhu nehrají žádnou roli. Značné rozdíly byly ve scénickém provedení jednotlivých písní – od vtípně rozehrané a vypointované situace přes víceméně popisné ilustrace až po banální taneček.

Medvědí pohádky souboru **ZŠ Zličín** (vedoucí Dana Svobodová) doznaly výrazného pokroku od obvodního kola, přesto se ani na krajské přehlídce nezbavily jistých nešikovností v použitých prostředcích a v řešení některých situací. Přesto toto zpracování dvou pohádek Hany Doskočilové potěšilo diváky

přirozeným a zaujatým jednáním dětí v dobře vystavených situacích a patřilo k nejzdařilejším počínům letošní pražské přehlídky.

Soubor ZUŠ U dělnického cvičiště, Praha 6 předvedl své zpracování Werichovy **Lakomé Barky**. Inscenace byla zjevně inspirovaná animovanou filmovou verzí, vedoucí souboru Irena Hrubá - Hanáková dokonce dětem poskytla právě loutku Barky známou z filmu. Hráčům ale bohužel zjevně zatím jakákoli zkušenost v zacházení s loutkou chybí. Inscenace navíc trpí nedostatkem akce – jen některé situace se doopravdy hrají, jiné se jen naznačují, a mnohé z nich pak jen odvypráví vypravěč nepřilíživě zaujatým hlasem. Velké nedostatky jsou také v práci s hlasem – kromě nedbalé a příliš tiché mluvy je třeba připomenout také zbytečné a nepřilíživě estetické zkruslování hlasu hlavní hrdinky.

K téměř pravidelným účastníkům Otvírání patří soubor **ZŠ Umělecká Praha 7** pod vedením Běly Ježkové. Ta tentokrát přijela do Karlína s dětmi 1. stupně ZŠ, pro něž letos vybrala dramaturgická pohádka **Míček Flíček**. Právě volba textu je ovšem kamenem úrazu inscenace. Svým výrazem je jednak zjevně zastaralý, především je ale velmi mnohomluvný (už jen úvodní debata babičky a dědečka o tom, co dají Míčkovi Flíčkoví najíst, se zdá být nekonečná) a nedramatický. Děti jsou sice vzorně vedené k velmi pečlivé výslovnosti, bohužel ale nemají příležitost jednat a celemek proto působí velmi staticky.

Pásmo jednoduše rozehraných Macourkových textů se zvíděcími postavami nazvané **Živočichopis** předvedlo **Divadlo pavilon** ze ZUŠ Lounských z Prahy 4 (vedoucí Iveta Dřížalová). V příbězích se sice objevují hezké momenty, většinu z nich ale chybí výraznější nápad, který by přinesl přesvědčivý posun od prvoplánové ilustrace textu k jeho svěbytné interpretaci. Některým textům schází také uspokojivá pointa. Zkrátka další potvrzení toho, jak ošidné je převádět na jeviště krátké Macourkovy prózy. Pravda ale je, že v důsledku absence jedné z hráček a jednoho záskoku na poslední chvíli nedopadlo v přehlídkovém představení zdaleka vše tak, jak mělo.

Soubor Přemýšlata z DDM Praha 8 připravil k letošnému andersenovskému jubileu inscenaci pohádky **Svíňáček** (v jiném překladu známé jako Pasáček vepřů). Nápadité zpracování pohádky vychází z důkladné práce souboru na rozkrytí textu a odhalení jeho aktuálních témat. V načančaných a marnivých dvorních dámách vidíme dnešní pubertální dívky, jejich kostým navíc umožňuje okamžitou přeměnu v pasoucí se prasata. Vypravěčka s princem jsou civilní a představují alternativu k umělému zámeckému světu. V sluhovi, kterého dvorní dámy posílají ke svíňáčkovi se vzkazy, odhalíme „archetyp“ mladšího bratra, kterého sestra bez rozpaků využívá jako poslíčka. Představení by prospěl přesnější temporytmus a větší fyzické zapojení všech hráčů. U improvizovaných scén by stálo za to uvažovat o fixaci některých záchytných bodů – např. v obraze ochutnávání z kouzelného kotlíku představuje invenci i spád. Jako nedomyšlené se zatím jeví i prostorové rozvržení scény – chybí pocit distance mezi „vysokým světem“ paláce a „nízkým světem“ svíňáčka a jeho vepřů. Jasně převažujícími kvalitami si ovšem Přemýšlata pod vedením Jany Machalíkové vysloužila přímý postup na Dětskou scénu 2005.

S dalším zpracováním Werichovy **Lakomé Barky** se představilo **Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola** Praha 9 pod vedením Františka Tichého. Skupina není divadelně příliš vybavená, což je ovšem pochopitelné. Jde o celou třídu starších dětí, pro které je divadelní inscenace pouze jedním z každoročních školních projektů. Tato divadelní aktivita působí sympaticky, přece jen ale trpí řadou nedostatků, především zmatkem v použitých prostředcích pohybujících se od imaginární rekvizity až po naturalismus, vnějškovou charakterizaci postav či nevyřešením některých základních momentů příběhu.

Podtrženo a sečteno, pražské Otvírání v posledních letech nabralo nový dech a i když letošní rok nepřinesl mnoho mimořádných inscenací, nepředstavuje ani propad proti minulým ročníkům. Z hlediska spolupřátel si musím spíš postesknout nad tím, jak těžké je organizovat přehlídku na místě, kde se každý rok vystřídá pracovník, který má akci na starosti.

Jakub Hulák

Středočeský kraj

Recitátoři v Mělníku 23.4.2005

Středočeská krajská přehlídka se konala v tradičně nevhodných prostorách mělnického DDM. Do Mělníka jsem dlouho jezdila jako soutěžící, a ani jako porotce se nemohu zbavit dojmu, že recitace je to poslední, na co je při organizaci přehlídky brán zřetel.

Na jednu stranu se organizátoři snaží vyjít vstříc účastníkům a pokud možno zkrátit dobu konání přehlídky tak, že pozvou tři různé poroty, ale daní za ušetřený čas je nutnost vystupovat v neadekvátním prostředí.

Recituje se totiž v malých místnostech doslova přečpaných židlemi, takže ubohý aktér má pro sebe asi metr místa mezi první řadou a zdí. I tak se ve třetí kategorii stalo, že někteří členové doprovodu byli nuceni stát, protože na ně židle nezbyla. Navíc bylo v přeplněné místnosti brzy nedýchatelno a museli jsme otevřít okna. Těžko lze považovat za pozitivum, že nás z venku nerušil dopravní ruch, ale jen libý zpěv ptačva.

Nejpočetnější kategorie (I. a II.) byly přiděleny jedné porotě. Ovšem účastníci obou kategorií se do společné místnosti nevešli najednou, takže vždy část musela čekat venku nebo sledovat přednesy nejméně početné IV. kategorie, které se odehrávaly ve velkém sále. K tomu je ještě nutno dodat, že jakýkoli zvuk na chodbě je ve všech soutěžních místnostech i přes zavřené dveře slyšet. Naštěstí bylo hezky a děti se mohly „venčit“.

Poslední organizační nesrovnalost byla, že IV. kategorie musela po svém rozborovém semináři čekat skoro dvě hodiny na vyhodnocení, protože porota mající na starost I. a II. kategorii měla logicky více práce. Ovšem čas závěrečného slavnostního vyhodnocení nikdo nevěděl, takže recitátorům nezbyvalo než se poflakovat kolem DDM a co půl hodiny se chodit ptát, jestli už se ví, místo toho, aby si třeba prošli město nebo došli na oběd. (Ne každého uspokojí párek nebo zmrzlina.)

A nyní konkrétně k přednesům. Mohu psát jen o třetí kategorii, jiné jsem neměla možnost vidět. Vesměs všechny výkony byly nesoustředěné, docházelo k výpadkům textu, a to i u recitátorů, na nichž byla znát zkušenost. Kategorii bych hodnotila jako slabší průměr, slyšeli jsme jen dva velmi dobré výkony, bohužel v podání jedné recitátorky. Další pět recitátorů, kteří v prvním kole podali zajímavější výkony, mělo v kole druhém výrazně slabší texty.

Iva Uhlíková

Z druhé kategorie postoupili: **Eliška Lupačová** (Veliš – Louňovice) s textem J. Slívy **Tři popelnice** a **Julie Svobodová** (Hostivice) s textem K. Čapky **O Foxovi** (úryvek z knihy Dáška).

Ze třetí kategorie postoupili: **Veronika Horová** (Kladno) s texty I. A. Krylova **Žabí car** a M. Macourka **Sedmá hlava** a **Jiří Sedlák** (Ronov nad Doubravou) s texty E. Frynty **Bídlo** a L. Carolla **Podívín**.

Ze čtvrté kategorie postoupily **Eliška Hlaváčková** (Brandýs nad Labem) s texty J. Černíkové **Mentální zaostalost** a M. Macourka **Meloun** a **Petra Šandová** (Vlašim) s texty J. Préverta **Nespokojený dromedár** a J. Žáčka **Pravda a lež**.

Dětské divadlo ve Stochově

Středočeská postupová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů probíhala ve Stochově 16. - 17. 4. 2005.

K vidění bylo celkem 13 představení ve velice pestré žánrově skladbě. K dvěma největším zážitkům došlo shodou okolností v neděli ráno, kdy jsme viděli **Válku s mloky** ze ZUŠ Klecany a hned poté nejmenší děti souboru **Tři boty Třebotou** s představením **Veliký tůdle**, které vychází ze známých textů Pavla Šruta a hudby Petra Skoumala a slouží pro jednoduché etudy vzájemného poslušování a měření sil klučičí a holčičí skupiny, aby se posléze došlo ke hře společné. I přes vysokou rampu jeviště k nám doletěl tvar, ve kterém se děti pohybují naprosto přirozeně a užívají si společné hraní. Za tou jednoduchostí je ovšem obdivuhodná pedagogická práce. Jen neuklouznout do lživosti, jen nepodlehnout roztomilosti té nejmladší věkové skupiny. Přes otazníkové používání těch „nejprofláknutějších dětských slágrů“, přes nepřilíživě čitelný motiv, který způsobí ono spojení kluků a holek, přes drobná nedotažení obrázků -- moment, kdy vidíme z ležících těl jen podrážky bot a nabízí se cosi s tím podniknout - je Veliký tůdle radostným podíváním. Za zmínku ještě stojí výborný hudební doprovod stranou sedící harmonikářky. Pedagog tu funguje jako jistota pro děti, aniž by na sebe strhával jakkoli pozornost diváků.

Čtvercový ring, uprostřed stůl, židle, v rozích ringu kovové schodové stojany a reflektory. Takovéto scénografické rozvržení prostoru volil soubor **Koukej! ZUŠ Klecany** pro svoji variaci **Války s mloky**. Výborná práce chóru, jednoduchost prostředků, využití výtvarného řešení, temporytmus celého představení a zejména silná kolektivní výpověď. Reportérská hlášení z různých míst Země, závěrečný potápějící se koráb. Divadlo apel. V čem se dá rozhodně jít dál, je kultura mluvy. Tak, jak výborně mluví chór, by měli mluvit i jeho členové v sólových partech. Ne vždy se to daří. A pak ještě něco podstatnějšího. Zřejmé z obavy, aby fyzické zpřítomnění mloků nebylo směšné, se jaksí rezignovalo na vzrůstající nebezpečí. Vzniká dokonce otázka, kdy a čím se to stane. Nebo se jen naddimenzoval



muzikálový tvar byl použit Nestroy. Odpověď o využití vídeňské lidové frašky jako útvaru, ve kterém je dovoleno vše, myslím, dramaturgicky neobstojí. V Nestroyovi dost dobře nelze obejít jeho satirický podtón. A proto je ve výsledku přínosnější hledání souboru **Vrtule Slaný** v příběhu o **Petruškovi**, souboru **Pecky Pečky v Nikolovi a těch druhých**, **Juniorů ZUŠ Kourřim** v příběhu dnešních dětí **Takoví jsme** a souborů, které se představily s drobnými tvary inscenované poezie. Ať už **ZŠ Tuřany se Slepíčárnou**, **Zpěvy sladké Francie ZUŠ Kolín** nebo příjemně pohrávání si s verši Mileny Lukešové v inscenaci **Nahej v trní**. Pro mne osobně asi to nejlepší, co jsem z práce souboru **ZUŠ Žatec** kdy viděla.

A tuto svou zprávu o jednom inspirujícím divadelním víkendu končím slovy básně z posledně jmenovaného představení, která si při své divadelní práci pořád říkáme:

„Nechci.
Nikoho
v kleci.“

Hana Franková

Jihočeský kraj

Recitátoři ve Strakonících

Krajská recitační přehlídka se letos nově konala ve Strakonících, organizace se ujal místní DDM, a třeba říci, že přestože se pochopitelně nevyhnul některým drobným začátečnickým lapsům (např. že ani uvnitř ani před vchodem budovy nebyl jediný plakát či jakákoli viditelná informace, že právě dnes se zde koná ta a ta akce celokrajského významu, případně, že všichni jsou vítáni), vytvořili pořadatelé příjemné prostředí i zázemí recitátorům i jejich doprovodu. Času dost bylo i na povídání si s dětmi po vyhlášení výsledků. Z celé akce bylo zřejmé, že všichni organizátoři jsou tu kvůli dětem a že pořádaná akce není pro místní DDM jen čárkou ve výčtu celoročních akcí. Přehlídka byla rozdělena do dvou dnů, ve kterých se představila nejprve třetí a čtvrtá, druhý den pak první a druhá kategorie. Vzhledem k tomu, že jsem se zúčastnila pouze dne prvního, mohu podat krátkou informaci o těch starších. Nemohu říci, že ještě dneska, tedy po několika málo dnech, mi utkvěl v hlavě nějaký výrazný výkon. Na druhou stranu přes klasické prohřešky, třeba, že i na krajské úrovni uslyšíte projev, kdy není recitátorovi téměř rozumět, neslyšela jsem zde přednes, který by nebyl pro ostatní děti nějakým způsobem zajímavý. Překvapilo mě, že ve třetí kategorii bylo z celého kraje přihlášeno pouze osm recitátorů, ve čtvrté jich pak vystoupilo třináct. Na celostátní přehlídce bude Jihočeský kraj reprezentovat třetí kategorii **Helena Sternová** (Prachatice) s texty M. Macourka Slepýš a maturitní otázka a A. Lindgrenové Děti z Bullerbynu (úryvek) a **Štěpán Pelán** (Strakonice) s texty B. Ježkové Učitel a Z. Vojtěcha Krátká zpráva o mém setkání s volem, tu nejstarší pak **Karolína Rejlková** (Bechyně) s texty J. Suchého Cecila a B. Grögerové Instalátér a **Zdeněk Bezpalec** (Strakonice) s texty J. Suchého Mravenec a J. Hanzlíka Samí slavní dědové.

Jiřina Lhotská

Dětské divadlo v Bechyni



15.-16. dubna se divadelní soubory setkaly již na třináctém ročníku Bechyňského jara. Hlavní organizátor, vedoucí kulturního domu Josef Brůček, všechny už dopředu ujišťoval, že třináctka je šťastné číslo a pracovnice kulturního domu, především paní Květa Dopitová, se snažily, aby měl pravdu. A skutečně se díky jim (a snad i porotě ve složení Radim Svoboda, Marie Poesová, Jiřina Lhotská a Jindřiška Bumerlová) všem souborům hrálo dobře v poklidné a přátelské atmosféře.

Co jsme tedy viděli? Přijelo 8 souborů a předvedlo 12 inscenací. O čem se tedy hrálo? O problémech současného světa, ve kterém děti žijí a s nímž se musejí vypořádat: o šikaně - **Pojišťovna CTŽB s.r.o.** (na motivy Jacquese hrál soubor Lanovka z Českých Budějovic), o vztazích ve společnosti – o roli diktátora a věčném koloběhu dějin – **Hlupáci z Chelmu** (na motivy I.B. Singera opět hrála Lanovka, tentokrát její druhá skupina). Hrál se o problémech mladých lidí – o morálce - **Moje lepší já** (soubor Úsměv Bělčice), drogách - **Jen jeden den** (Dramaťák Vimperk), o vztazích v konzumní společnosti - **Morlvera** – (ZŠ Školní ulice, Bechyně),

o vztazích mezi přáteli a o tajemství - **Elizabeth** (Velmi dramatický kroužek Praha), **Jak se loutky vzbouřily** (Dramatik České Budějovice), o lidské hlouposti - **Pohádky kavkazské myši** (opět ZŠ Školní ulice, Bechyně). Nechyběly ani klasické náměty pohádkové - **Popelka** (DDS Radětice), **Nejsem Popelka** (Růžek České Budějovice), **Poněkud ztracená princezna** (Dramaták Vimperk), **Zlatý kolovrat** (recitační pásmo Dramatáku Vimperk).

Také letos se projevila pokračující tendence k jednoduchosti uspořádání scény a úspornosti rekvizit a kostýmů. Např. v inscenaci Pohádky kavkazské myši bylo pozadí scény tvořeno zavěšeným pruhem látky s otvory (které bylo možno otvírat a zakrývat). Takové uspořádání umožňovalo varibilnost scény a zvyšovalo dynamičnost představení.

Objevoval se i znak při ztvárnění postav a situací. Např. v inscenaci Nejsem Popelka se velmi nápaditě pracovalo s šátky – představovaly šaty, které si vybírají na ples, svatební závoj i povijan s miminkem. Šátky i svou barvou nesly důležitou informaci – bílá pro Popelku atd. Symbolické bylo i vytvoření (z vlastních těl) kolovratu v recitačním pásmu Zlatý kolovrat (dívký chodily v kruhu, k jehož středu byly natočeny bokem a jednu ruku měly do středu upaženu).

Opět se ukázalo, že dětskému divadlu svědčí jednoduchost, nadsázka, že není dobře, když se děti staví do pozic dospělých herců. Potěšitelné bylo to, že vedoucí souborů při rozboru svého představení uváděli, že se děti podílely na volbě tématu, že hrály o tom, co je právě zajímavá, což se projevilo v tom, že většina inscenací byla posunuta k současnosti. I do pohádek zasahovala současnost – někdy se však vyskytly problémy s vhodností tohoto přesahu (např. v Poněkud ztracené princezně nabízel čarodějnicí místo na ministerstvu). Někdy byl i problém nepodlehout až příliš plánum dětí a udržet inscenaci v pevném rámci (Elizabeth).

A jak to nakonec dopadlo? Viděli jsme několik velmi zajímavých inscenací, např. souborů Lannovky, který vede Pavel Petrovský, nebo Zlatý kolovrat Dramatáku Vimperk v čele s Ivou Karasovou. Jako inspirativní označila porota inscenace Pohádky kavkazské myši souboru ZŠ Školní ulice, Bechyně pod vedením Františka Oplatka a inscenaci Elizabeth souboru Velmi dramatický kroužek s vedoucí Kateřinou Škréťovou.

A kterou inscenaci uvidíme na celostátní přehlídce? Porota k postupu vybrala představení Nejsem Popelka, které hrálo Divadélko Růžek z Českých Budějovic, vedené Alenou Vitáskovou. Tradiční téma jednoho z nejstarších příběhů bylo ztvárněno bez patosu s použitím velmi čistých divadelních prostředků. O barevné i pohybové symbolice šátků jsem se již zmiňovala. K vyprávění volili variantu „divadla na divadle“, což jim umožnilo (mimo jiné) i přirozeně zvládnout postavy mužů (prince a tatínka). Inscenace byla dobře vystavěna i po stránce dramatického napětí, takže zaujala porotu i diváky.

Jaké tedy bylo třinácté Bechyňské jaro? Plné nápadů, dobré nálady, pracovní atmosféry a lásky k divadlu.

Zpracovala Jindřiška Bumerlová

Plzeňský a Karlovarský kraj

Recitátoři v Plzni

Plzeňské přehlídce dětské recitace patří v kontextu regionálních přehlídek na západě Čech zajímavá pozice. Zatímco většina přehlídek dramatických aktivit v Plzeňském a Karlovarském kraji stále ještě běží společně, přehlídka dětského přednesu už ne. Také z pozice pořadatelů je tu jistá zvláštnost. Nepořádá ji občanské sdružení či jiná nestátní nezisková organizace, ale z pověření odboru školství Krajského úřadu se plzeňské přehlídce po pořadatelsky zkušeném zázemí Ostrova ujalo plzeňské CVC dětí a mládeže. U ostatních přehlídek si jejich organizátoři, jak západočeská pobočka SČDO, tak Johan, centrum pro kulturní a sociální projekty, stále cení důležitosti vzájemných setkávání tvůrců z obou krajů, kde kultura je bohužel stále na úhoru, přehlídka dětské recitace už žije již třetím rokem ve dvou samostatných přehlídkách podle nového krajského uspořádání. Díky síti domů dětí a center volného času má tato přehlídka na Plzeňsku rozsáhlou síť okresních a dokonce i okrskových kol, a tak i zmenšený kraj poskytuje dostatečně širokou základnu pro krajské kolo. A jaké bylo letos?

Letošní krajské kolo dětského přednášení se odehrálo 23. dubna opět přímo v prostorách Centra volného času v Plzni v Pallově ulici. Jestli byly k předchozím ročníkům nějaké připomínky týkající se formálnosti a malé otevřenosti a nedostatečné zaměřenosti směrem k dětem, letos jsem ten pocit neměl (pravda nezažil jsem na vlastní kůži předchozí ročníky v Plzni). Přehlídka letos přivítala přes 80 dětí ve všech čtyřech kategoriích. Každá kategorie měla svůj prostor, svou porotu (poroty byly tvořeny jak učiteli ZUŠ, tak herci Divadla Josefa Kajetána Tyla či lidmi, kteří se věnují amatérskému divadlu) a jednotlivé bloky recitátorů běžely paralelně vedle sebe. Účinkující z různých kategorií se navzájem nemohli potkat, čímž bohužel chyběla bezesporu zajímavá zkušenost vzájemné inspirace i možná motivace pro další hledání přednášečů i jejich vedoucích. Právě toto oddělení jednotlivých kategorií vnímám ze svého úhlu pohledu jako největší srám na tváři jinak milé přehlídky. Na druhé straně je třeba ocenit pořadatelskou péči, sama paní ředitelka CVC všechny účastníky přivítala, na konci rozdala ceny, byl vytvořen časový prostor pro diskuse o viděném a slyšeném. Hodně zdařilá byla práce studentů Dany Jandové, kteří úspěšně vedli recitátorské rozcvičky. Organizátoři se snažili vytvořit milé a důstojné prostředí pro recitátory a pro jejich doprovod.

Vlastně se dá říct, že přehlídka běžela rychle, možná příliš. A co se recitovalo? Výběr textů šel celkem tradičně po vyzkoušených autorech, nebyly žádné skutečné „průšvihy“, ale také se neobjevil žádný nový nečekaný autor nebo text. Mluvíme hlavně o čtvrté kategorii I, ve které se neobjevilo nic, co by mě skutečně zasáhlo. Podobně to bylo i s ostatními kolegy v jiných kategoriích. Spíše byly oceňovány výkony a technika vybavenosti dětí. Ve světle celkových výsledků se opět ukázalo, kdo a jak se poezii věnuje. Tradičně úspěšné byly místní ZUŠ (Plzeň, Klatovy, Domažlice, Staňkov). Příjemně překvapily i některé základní školy (Horažďovice), které ukazují, že najde-li se učitel s chutí a jistou erudicí, lze i na malém městě odvést velmi poctivou a zajímavou práci. A co říci závěrem? Přestože jsem patřil mezi skalní zastávce společných přehlídek, mohu nyní konstatovat, že ta pro Plzeňský kraj si své místo i přívětivou tvář postupně nachází. Za to poctivě hledání patří organizátorům dík.

Roman Černík

Z druhé kategorie do Trutnova postoupili **Magda Demeterová** (Tlučná) a Klára a **Eva Nguyen Thi Thu** (Kdyně) a jako náhradník byl doporučen **Libor Šlégl** (Nýřany).

Z třetí kategorie postoupily **Markéta Brichtová** (Tachov) a **Linda Krejčíková** (Plzeň), jako náhradník byl doporučen **Marek Čer-**

vítěk z Holešova.

Ze čtvrté kategorie postoupili **Anne-Francoise Josephová** (Plzeň) a **Ivan Říha** (Plzeň), náhradníkem se stala **Taťána Krchová** z Rokycan.

Recitátoři v Ostrově nad Ohří

Letos padesátiletý kulturní dům otevřel svou náruč recitátorům Karlovarského kraje v sobotu 30.4. 2005. Organizátoři v čele I. Konývkou připravili recitátorům opravdu sváteční chvíli. Pozitivně se odrazila práce s recitátory ještě před jejich vystoupením – společně naladění a rozmluvení, které si vzali na starost už většinou někdejší žáci LDO ZUŠ Ostrov nad Ohří. Teprve poté nastalo vlastní klání. Ale ani při vystoupeních nepanovala atmosféra soutěže, ale tiché soustředění, v němž si všichni svátek přednesu chtěli plně vychutnat. K tomu přispěli i všichni, kteří jednotlivá vystoupení v klidu a pohodě uváděli. Všichni přáli všem a na atmosféře to bylo znát. O rozborové semináře po vyhlášení výsledků byl nebývale velký zájem a i to svědčí o kvalitě přehlídky samotné.

V první kategorii se setkala celkem 8 recitátorů a úroveň přednesu byla překvapivě vysoká. Proto všichni získali ocenění v podobě čestného uznání za přednáškový výkon. Dramaturgický výběr textů odpovídal věku a vybavenosti dětí, pouze v jednom případě byl zvolen text svým rozsahem přesahující síly recitátora (úryvek textu Z. Malinského z knížky *Dům ve Sluneční ulici*).

Ve druhé kategorii vystoupilo 11 recitátorů. Zvolili až na výjimky velmi kvalitní texty (tou výjimkou byl prvoplánový, násilně vtipný text z časopisu *Mateřídouška*). Ve výběru textů převažovala próza, ti, kteří sáhli po poezii, volili hravější texty. Do Trutnova postoupil **Reno Klug** s textem P. Šruta **Co dělají žáci v pravěku**, který velmi dobře vypointoval, předal text jako fungující celek a dokázal se opírat o jazykový humor. Druhou postupující se stala **Kristýna Šajtošová** s textem M. Macourka **Sépie**. Čestné uznání získal **Jakub Velička** s textem **O bázlívim Ládkovi** z knížky o Šimsovi Hany Doskočilové.

8 recitátorů zdobilo kategorii třetí. Ta měla poměrně slušnou úroveň, postupující byli jednoznačně odlišitelní už po prvním textu. I zde převažovala próza, povětšinou humorného ladění. Do celostátního kola v Trutnově postoupil **Tomáš Havlínek** s textem S. Leacocka **Námět k rozhovoru, kterým je možno natrvalo vyléčit amatéra v kouzelnictví z jeho karetních triků** a **Tereza Pachtová** s textem Pavla Šruta **Máslová Líza**. Čestné uznání (a krásný kaktus, stejně jako všichni ocenění) si odvezla **Terezie Dvořáčková** za **Lakomou Barku** Jana Wericha.

Čtvrtá kategorie přinesla 9 recitátorů, jejichž výkony byly slabší a utlumenější oproti kategorii třetí. V této kategorii měla poezie větší zastoupení, avšak práce s veršem byla velkým kamenem úrazu. Zajímavé je, že až na výjimky převažovaly texty autorů ještě žijících či nedávno zesnulých. Úroveň jednotlivých výkonů byla vyrovnaná, proto si lektorský sbor vyžádal u poloviny soutěžících druhý text. Do Trutnova postoupil **Jakub Krejča** s textem H.Ch. Andersena **Hlemýžď a růžový keř** (jeho nominace byla jednoznačná již po prvním textu, proto lektori od druhého upustili) a **Libuše Hašková** s textem Daniely Fischerové **Zrcadlo pravdy a soucitu**. Čestná uznání si odvezla **Barbora Kaprálová** (W. Shakespeare – Jak se vám líbí – úryvek) a **Markéta Chumová** (Ivan M. Jirous – O tom, co dělají noční skřítki).

Ať se všem postupujícím v Trutnově daří!

Iva Dvořáková

Dětské divadlo v Dobřanech

Městečko Dobřany je v povědomí společnosti spojeno s psychiatrickou léčebnou. Od 15. dubna 2005 se Dobřany staly pojmem v oblasti dětského divadla - v místním kině se uskutečnilo krajské kolo Dětské scény pro kraje Plzeňský a Karlovarský. Je obdivuhodná vytrvalost a snaha ze strany sdružení JOHAN, konkrétně Evy Ichové a Romana Černíka, nalézt pro přehlídku optimální místo s rizikem cestování po městečkách plzeňského kraje. Zdá se, že Dobřany by se stvalým místem pro regionální přehlídku stát mohly. Příští rok by měla být možnost využít i prostory v kulturním domě pro vytvoření netradičního hracího prostoru, atd. Zkrátka - zázemí pro přehlídku je, zdá se, zabezpečené.

Na letošní přehlídce bylo nabídnuto a uskutečnilo se osm vystoupení. V pátek večer uvedl soubor **Vlna malých kamarádů** ze ZUŠ T. Brzkové v Plzni inscenaci **Prohaný Henry**. Scénář vycházel ze strukturovaného dramatu Iriny Ulrychové, které vedoucí a „režisérka“ souboru absolvovala a posléze upravila a připravila pro svůj soubor malých dětí. Princip komentování, uvádění do situací (např. některé děti nikdy nelžou... některé děti lžou, když se dostanou do úzkých...), umožňuje vytvořit prostor pro výstupy dětí, které ne vždy se dokáží ukázat na malé ploše 2-3 replik přesně reagovat především při vstupování do rolí dospělých.

Divadýlko Strašidílko z 1. ZŠ v Plzni uvedlo **Dračího prince**. Jako ostatně většina inscenací mělo představení problém dramaturgický. Neochota obejmout se, najít, zveřejnit cit dívky a chlapce (prince) např. způsobil, že inscenátorky (vedoucí souboru), hledaly nahrazení tohoto klíčového bodu ve své inscenaci náletem poloviny drahokamu ve vylovené rybě, kterou dostala hrdinka příběhu od dračího prince (aniž on však ví, že hledaná polovina drahokamu, která mu má pomoci opět k docelení lidské podoby, je v žaludku oné ryby). I další dramaturgické nejasnosti způsobily, že i ve scénografických prostředcích a prostorovém řešení (cesta k jezeru), se doslova zamotávaly, a tak pozorný divák musel často velice složitě pátrat v mnohoznačných, zveřejněných významech (tkaloun jako pavučina, jezero, hory, atd.). Zatím ne zcela dořešeny jsou i postavy v černém (osud, technická manipulace s předměty?).

Dalším bodem programu v bloku sobotního dopoledne pak bylo **recitační duo z Gymnázia Tachov** s uvedením **recitačního bloku veršů J. Dědečka**. Dědeček by měl jistě velkou radost. Porota se domnívala (vzhledem k tomu, že se nikdo ze souboru na jednání poroty se soubory nedostavil a tak se o představení veřejně nemluvilo), že představení jako takové patří na jinou přehlídku. V každém případě druhý text (o trávě), snad v aktuálnosti tématu této věkové skupiny byl pojat a zvládnut především díky zvoleným jevištním prostředkům a samotné interpretaci obou tvůrců.

Jako rozhodně zajímavé se jeví představení **Vzdálené bubny lépe zní** v podání **Divadla v koši** z 1. ZŠ Plzeň, ve kterém se inscenátoři snaží využít především pohybu, výtvarného řešení a nonverbální komunikace s minimem slova. Příběh (černošské přísloví z Konga zpracované Hanou Doskočilovou)

je prezentován ve výrazné pohybové stylizaci, ne vždy je však zcela fungující a srozumitelný i pro samotné tvůrce, navíc je proti předloze výrazně upravený (Akwasongu je stvořitelem lidí). Jednání je spíše přibližné, nekonkrétní, nepřilíhající komunikativní a tak ani v závěru inscenace nedochází k vzájemné komunikaci mezi lidmi. Nejde skutečně o počet bubnů, jde o umění naslouchat.

Kdo se tady bojí, soubor **Na poslední chvíli** ze ZUŠ Ostrov. Tři minipříběhy, které byly zvládnuty na různých úrovních, přinášely opět otázky dramaturgické, včetně zásadní - zda by nebylo výhodnější přeskupení příběhů. „Nehůře“ dopadla zebra, kde nefunguje ani vnější výtvarné řešení. Základní scénování, využití černých triků včetně rukavic je řešením, které vyvolá představu tmy, na druhé straně jakékoliv porušení principu „se vymstí“ (květiny, zelenina u zebry na poušti), Rovněž vytváření konkrétního prostoru např. pomocí postav (skříň), zbytečně zavazuje. Děti se dokáží velice přesně „tvarovat“ i bez „ohraničení“ skříň dětmi. Vstupování do hlediště mezi diváky (malé tmy se schovávají pod čepice, košile, atd.) je potřeba zvážit - je zbytečně přinášet vlastní čepici, košili - naopak pokud se bude tato činnost realizovat,



je vhodné využít diváků v hledišti a jejich svršků. V příběhu Venouška bychom opět očekávali využití účinkujících bez použití baterek a papíru. Děti mohou být mnohem konkrétnější tmou, včetně určité stylizované agresivity atd.

Petr Šmíd uvedl divadlo jednoho herce - autorskou inscenaci **Z tajného deníku Petra Šmída**. Na inscenaci se výrazně podílel Michal Vybíral. Jméno vedoucího, učitele na rozdíl od ostatních uvádím záměrně. I přes úctu, snahu a vůbec všechna pro, které jsou důvodem proč M. Vybíral spolu se Zdeňkem Šmídem uvádějí výše zmiňovanou inscenaci, které předcházela v kuloárech mezi dětmi nebývalá pověst a očekávání především kolem pikanterií o kozičkách, o které jsme my v Dobřanech byli „ochuzeni“, k všeobecné nelibosti těch, kteří pikanterii o kozičkách v Plzni na přehlídce slyšeli a těšili se na ni, se potvrdilo, že bývá většinou problém autorského textu a jeho interpretace jedním a tímž člověkem. Většinou chybí určitý nadhled a korekce. K zamyšlení zůstává, po shlédnutí tohoto představení, obecný cíl tvořivé dramatiky jako takové. Nejde jen o rozzářená očka diváků a jejich potlesk.

Soubor **HOP-HOP** ZUŠ Ostrov uvedl inscenaci **...jinak je s tebou amen!**. Výrazná dramaturgická úprava knihy německého autora je vlastně detektivkou. Autorka úpravy se pokusila ztuhnout v expozici množství informací potřebných pro srozumitelnost vazeb mezi jednotlivými postavami hry a tak se paradoxně stalo, že i pro vnímavého a pozorného diváka při zachování cizích jmen a informací s nimi spojenými došlo k nesrozumitelnosti a šumům, které jsou sice v průběhu představení vysvětleny, které však přece jen brání k plnohodnotnému vnímání jinak velice zajímavé inscenace. Funkční scénografie napomáhá řešit obsazení starších dětí do rolí dospělých (využití stínohry), vzácně zajímavě se pracuje s chórem (myšlenky) včetně priznaného orchestru. Zatím ne zcela „hotová“ inscenace slibuje v budoucnu velký umělecký zážitek. Zcela ojedinělé na českých dramaťáckých a divadelních jevištích je použití filmových dotáček, které v současnosti spíše příběh ilustrují a připomínají myšlenku volnosti, za kterou je hrdina příběhu ochoten jít z počátku i za cenu podvodu. Inscenátoři vysvětlovali záměr dotáček a jejich smysl a je na nich, jestli bude i tento záměr naplněn.

Poslední inscenací přehlídky byl **Robin Zbojník** souboru **Trn** - inscenátoři si vybrali za předlohu text W+V. Představení trpí vším možným - od problémů dramaturgických, režijních, nejednotnosti hereckých výkonů, scénografie až po technické zvládnutí. Co lze ocenit, je propojení a spolupráci dvou oborů na ZUŠ - hudebního včetně zpěvu a dramatického. Znovu se potvrdil fakt, že pro hudební, pěveckou produkci musí hudebníci a zpěváci zvládnout základní abecedu „profese“, což zdá se u dramatické výchovy a její prezentace neplatí.

Organizátoři regionální přehlídky mohou být a jsou jistě spokojeni. Kromě vlastních představení se podařilo zorganizovat dílny pro děti ze všech souborů, které vedli studenti pedagogické fakulty ZČU v Plzni. Diskuse s vedoucími souborů byly skutečnými diskusemi a nejen monologem lektorského sboru, s tím, že si snad všichni účastníci uvědomili, že veškeré připomínky, názory a nápady od všech účastníků diskuse jsou myšleny upřímně a mají jediný cíl - napomáhat rozvoji dětského divadla.

Jiří Pokorný

Liberecký a Ústecký kraj

K recitátorům v Liberci a Chomutově

Je potěšitelné, chvályhodné, možná i úžasné, že se najdou lidé, kteří mají dost chuti, energie, elánu a kdovíčeho ještě pustit se do uspořádání přehlídky tak menšinového žánru jakým je dětská recitace, neboť čtenářství upadá a aktivní zájem o literaturu, o poesii, je minimální.

Člověk (neboť i lektor a porotce je taky člověk) se těší na „blízká setkání třetího druhu“, těší se, že se s někým ponoří třeba až dvacet tisíc mil pod moře všednodennosti... že ho někdo vezme s sebou na cestu do středu duše... a je povětšinou zklamán, neboť je svědkem plaveb, u nichž si klade otázku, chce-li vůbec většina těch patnáctiletých, i mladších, kapitánů doplnout do neznámých krajín sdělování a sdílení. A chce-li, namnoze nemůže; nemaje patřičné vybavy podobá se Robinsonu.

Místo radosti čeká klopotná dřina ne nepodobná té kovkopovské... místo spoluúčasti na objevech recitátorů fáráme dolů do dolů a dolujeme rudu již tolikrát dolovanou – a pořad je to málo... znovu a znovu (ale proč až na přehlídkách, lhostejno jakého stupně?)... V nánosech balastu povrchnosti, obecného poetična, neschopnosti rozeznat, pochopit a sdělit poetiku a myšlenku autorovu, snažíme se najít ten poklad nejcennější: osobitě vyjádření vlastního postoje, přirozený, adresný a zaujatý přednes. A přitom to by mělo být přirozenou a samozřejmou součástí procesu přípravy. Porotce je účasten něčeho, co ho inspiruje k jediné otázce: PROČ? A nebo: CUI BONO? Jako by vymizela potřeba recitátora něco sdělit, potřeba radosti ze sdělení, potřeba tvořivosti, potřeba myšlení a opravdového, skutečného, upřímného prožitku a citu. Otázky nepadají pouze na hlavu recitátorů, neboť je zřejmo, že žijí v nějakém konkrétním prostředí, chodí někam do školy, a měli by mít kvalifikovanou pomoc. Malý kapitán buď může ztroskotat, nevěda si rady s nečekanou překážkou, a nebo ji může překonat s pomocí zkušeného a odborně připraveného admirála. Není totiž pravda, že plavat umí každý. Dokonce ani číst a mluvit. Zoufalý porotce na konci přemýšlí koho za co ocenit, koho poslat dál, přičemž dojde nejdříve k závěru, že raději nikoho, aby nemusel poslouchat „kdo to sem poslal?“ a nebo pošle někoho, kdo se v dané situaci vymyká šedivému (pod)průměru.

A není-li někde situace natolik zoufalá, přesto k onomu oslovení, vyzvání na cestu, dochází zřídka, bohužel až příliš zřídka...

Po organizační stránce byly přehlídky, jichž jsme se zúčastnily, pořadatelé velmi dobře připraveny a zajištěny, takže nářek převozníkův není nad jejich formou, ale nad jejich obsahem.

*Jana Vobrubová (členka poroty v okresním kole Semily a Jablonec nad Nisou a v krajském kole Liberec)
Eliška Herdová (členka okresního kola v Semilech, krajského kola v Praze a Chomutově)*

Z krajského kola v Liberci postoupili:

zástupci druhé a čtvrté kategorie budou letos v Trutnově chybět; ze třetí kategorie **Tereza Nohýnková** (Malá Skála) s texty J. Skácela Harfa ve sněhu a F. Novotného Pár slov.

Z krajského kola v Chomutově postoupili:

z druhé kategorie **Jana Hovorková** (Jirkov) s textem F. Hrubína Chytrá Šahrazád a **Antonín Procházka** (Žatec) s textem D. Heviera

Bicyklová víla;

ze třetí kategorie postoupili: **Helena Havránková** (Kláštevec nad Ohří) s texty J. Tuwima Lokomotiva a P. Kopty Když někdo z vás a **Michal Jírovec** (Louny) s dvěma texty J. Suchého - Červ a Rychlokurs poezie;

ze čtvrté kategorie postoupili: **Marek Mikulášek** (Louny) s texty H. Pawlowské Velice moralistický sloupek a L. Ferlinghettiho Svět je báječné místo k narození a **Jakub Vitko** (Žatec) s textem H. Michauxe Mírumilovný člověk a s pásmem starojaponské a starokorejské poezie.

Dětské divadlo v Liberci

Když pánbůh dopustí, i motyka spustí. Když nedopustí, tak ani nekápně. Jako loni. Úroda čtyř letošních krajských dětských scén, jež jsem viděl, tomu (s jedinou výjimkou) odpovídá. Na krajské přehlídce v Liberci se 14. dubna sešlo inscenací pět.

Pověst o Pelíškovi zahrál soubor **Pampalin při ZŠ 28. října v Turnově** a bylo to přes všechny výhrady to nejlepší z celého dne. Podkrkonošská pověst, zahrnaná přirozenými, na jevišti evidentně dobře se cítícími a bavícími třetíky a jejich vedoucí Alenou Tomášovou, byla příjemná především v těch místech, kde v nadsázce použili lepenkové kameny nebo třeba ve vkusně udělané scéně hospody. Rezervy jsou naopak v dramaturgii a v její realizaci režii: začátek poněkud rozvlekle exponuje postavu skřítka, uprostřed není jasné, zda zloduch Ččč Krakonošovy květiny rozdupal či ukradl, a v konci zas jak to vlastně dopadlo s trestem pro něj. Leč to sympatické převažovalo.

Lukáš Horáček z **LDO ZUŠ Liberec** je přes své mládí učitel učený, zkušený a tedy zkušený. **Létající koberec**, upředený z veršů Jana Vodňanského se však jemu ani jeho asistentce Martině Kousalové příliš nepovedl. Jeho jednotlivá „vlákna“ totiž sestávají výhradně z doslovných ilustrací textu básniček a celek vytváří osnovu významově nezbadatelnou.

Spojáček DDM Liberec má krom své dospělé i mladou sekci. A právě ta, v podobě trojice osmaček (pod vedením Jany Krauseové) sehrála na stolové scéně s několika krabicemi a vystřihovanými dekoracemi **Tři pohádky se zvířátky**. Ona zvířátka představovaly plošné loutčky, voděné shora na špejlích. Prajednoduché plošné loutky nejlépe zařezávají u stejné jednoduchých textů, postavených na samotném bytí-nebytí na scéně a na nejjednodušších úkonech: jdu-nejdu, zalezu-vylezu, zastavím se-otočím se... A to se nabízí jen u prvé pohádky o kuřátku a kačátku. Jakmile dojde na děj jen trochu složitější a, nedej bože, s rekvizitou, jsou bezmocné. Což je případ jak Hůlky šikulky, tak Koleček. Ujasněný není také princip, na němž se hraje: u prvé pohádky jde o hraní si, u druhé o zrcizované divadlo na divadle, kde jedna z hereček „zapomněla text“, u třetí o předvádění vedené „vypravěčkou“ s knihou na klíně. Ale řada pěkných nápadů, hravost i přirozenost děvat zařadily inscenaci hned za „Pelíška“.

GIO Semily pod vedením své učitelky Daniely Hejralové předvedlo anglicko-české školské divadlo **The Emperor's New Clothes - Císařovy nové šaty**. Účel oprávněný a respektu hodný; zvlášť když se odstraní těch pár lexikálních a gramatických chyb („We are from Czech“, „Your Majesty must take off your clothes“...) a využije se příležitosti právě na divadelní půdě nahradit poněkud mdlou českou intonaci angličtiny její „teatrálnější“ britskou či americkou podobou. Přesto ale není důvod zanedbat ani složku divadelní: jednak to hlavnímu cíli nikterak nepřekáží a neubírá, jednak i sám budovaný divadelní tvar je součástí výchovy a vzdělávání studentů. Bylo by proto dobré uvědomit si na kterých klíčových významech Andersenova pohádka stojí (1. parádovost císaře a jeho dvora, 2. podvodná činnost „tkalců“, jež ukáže 3. neschopnost a neochotu dvora přiznat sobě i druhým co vidí a co si myslí, 4. odhalení pokrytectví dospělých malým dítětem) - a divadelně, tj. režijně, v kostýmech i scéně, jakož i herecky, je uskutečnit namísto poněkud chaotického mluvení a pobíhání v nefunkčních „cirkusových“ šatech před nefunkční oponkou s nápisem o lochneské obluď apod.

Amos ZŠ s RvJ Husova ulice Liberec zakončil přehlídku inscenací **Trója**. I tady byl východiskem záměr školský - tentokrát dějepisný. Žel, vše se zvrtilo v poněkud vulgární vyžití se v tom, co vidí mladí kolem sebe, a co jim - i při zdánlivě „parodickém“ odstupu velmi konvenuje: od pokleslosti jazykové (lexikální i výslovnostní) přes pokleslost pohybovou až po pokleslost kostýmní. Nejsmutnější je ale pokleslost myšlení a cítění - přístup k životním skutečnostem: před naturalistickým porodem třináctiletý Meneláos s převahou ujistí rodičku, že „těhotenství není choroba“, vraždy se provádějí hezky důkladně s důkladným pošouráním v oběti a když Achilles „už je tuhej“, rozkáže veliteli „odnesete ho, ať tu nesmrdí“. Děti jsou prý dnes obecně hrubé. Aby ne, když žijí mezi námi! A mezi filmy, časopisy, počítačovými hrami a jinými radovánkami, které jim nabízíme! Ty „trojské“ prý ještě zhrubly od okresní přehlídky. A dospělého, který by je chtěl vést jinam, odmítnou jako zkamenělinu. I to je možné. Ale otázkou je, zda je dobré nechat je takto se předvádět a dávat jim tak „placet“, že je to tak možné, přijatelné, že je to v normě, ba dokonce snad žádoucí. Všechny otázky v užším slova smyslu divadelní - kdo je kdo, oč bohům jde poté, co odloží Blesk a jdou se podívat mezi lidi, co zjistili, proč trestají Odyssea „za lstivost“, když ho k ní sami ponoukali a co to má všechno říci - jsou vedle toho druhořadé.

Budme však optimisty. Únor byl letos bílý a ten, jak známo, pole sílí. Těšme se tedy napřesrok.

Luděk Richter

Dětské divadlo v Chomutově



V Městském divadle v Chomutově se dne 7. dubna 2005 konala krajská přehlídka dětských divadelních a loutkářských souborů Ústeckého kraje.

Dětskou divadelní přehlídku zde poprvé organizovaly Správa kulturních zařízení, s.r.o. Chomutov, Dům dětí a mládeže Chomutov, ZŠ Chomutov, Heyrovského ulice.

Představení probíhala v dopoledním a odpoledním bloku. Dopoledne se představily divadelní soubory složené z mladších žáků, na které se přišli podívat nejen žáci prvního stupně chomutovských základních škol, ale i děti z mateřských škol. Hlediště tak bylo zaplněné až po balkony a bylo nad síly dětských souborů zvládnout takový počet diváků. Odpolední program byl připraven pro druhý stupeň ZŠ a tomuto věku také odpovídalo věkové složení hrajících souborů. Diváků v hledišti sedělo podstatně méně, byli velmi vnímaví a soubory cítily z hlediště odezvu.

Na dětské divadelní přehlídce Ústeckého kraje se sešlo 5 souborů, jako host vystoupilo **Divadlo před tabulí z Mladé Boleslavi** s představením **Tamtamy z nejmoudřejšího stromu**.

Jako první se představil dramatický kroužek **ZŠ U Nových Lázní Teplice** s fraškou **Třicet koňských sil a smůla** podle E. A. Longena. Následovalo představení **Obyčejné ráno**, které na

motivy knihy Josefa Čapka Povědejme si, děti, ztvárnil divadelní soubor **ROLNÍČKA při DDM v Ústí nad Labem**. Dopolední blok ukončil maňáskový soubor **ŽELVIČKA DDM Teplice** s pohádkou **Diamantová sekera**.

O líné a lakomém – toto představení zahájilo odpolední blok. Vzniklo podle arménské pohádky v převyprávění Jaroslava Tafela, zdramatizoval ji a zahrál divadelní soubor **dDDD ze ZUŠ v Děčíně**. Přehlídku ukončil místní divadelní soubor **TICHO ze ZUŠ v Jirkově** s autorskou hrou **Sen aneb komedie o vážných věcech**

Jelikož se na přehlídce představily soubory začínající – kromě děčínského souboru – diskutovalo se s vedoucími hlavně o „základních kamenech“ při přípravě a tvorbě recitačního, divadelního či loutkového představení. Hovořilo se: o vhodném výběru textu pro začínající soubor, společném hledání tématu ve zvoleném textu, herecké, hlasové vybavenosti dětí a jejich momentálních možnostech, přirozeném jednání dětí v roli, schopnosti sdělení divákovi, propojení jednotlivých složek inscenace, vhodnosti či nevhodnosti autorského textu pro dětské soubory.

Divadelním zážitkem byla inscenace zkušeného děčínského souboru **dDDD**

O líné a lakomém. Porota ve složení Vladimír Valeš, Jaroslav Provazník, Vladimír Bečvář, Jakub Hulák, Josef Griml a Lucie Veličková velmi ocenila volbu tématu, které přesně odpovídalo složení a věku členů souboru, výbornou hudební složku propojenou s celým příběhem, funkční scénografií, vysokou úroveň techniky herectví s loutkou, všestrannou vybavenost účinkujících a nasazení všech členů souboru. Kladně byl také hodnocen princip přecházení z roviny loutkové do roviny herecké, zvládnutí a využití prostoru. Jediným menším problémem bylo pomalejší tempo ve druhé půli inscenace.

Představení děčínského divadelního souboru dDDD O líné a lakomém nominovala porota na národní přehlídku Dětská scéna 2005 v Trutnově. Jelikož zbylé soubory jsou se svojí prací teprve na počátku, do širšího výběru na národní přehlídce již nebyl vybrán žádný další soubor.

Všem organizátorům je třeba za přípravu krajské přehlídky poděkovat a popřát jim hodně síly do dalších ročníků.

Lucie Veličková

Královéhradecký kraj

Recitátoři v Hradci Králové

Krajská přehlídka dětských recitátorů proběhla ve dnech 18., 19., 25. a 26. dubna 2005 v Divadle Jesličky v Hradci Králové. Krajské přehlídce předcházela okresní postupová kola, kterých se zúčastnilo celkem 436 dětí (124 v okrese Hradec Králové, 47 v okrese Rychnov nad Kněžnou, 102 v okrese Trutnov, 79 v okrese Jičín a 84 v okrese Náchod). Do krajského kola postoupilo celkem 71 soutěžících.

Překvapení jsme byli poměrně vyrovnanou a vysokou interpretační úrovní v první kategorii, kde se pravidelně setkáváme s největšími problémy. Přirozenost, radost z přednesu, zajímavá dramaturgie u většiny soutěžících a osobitě ztotožnění se s textem – to byly hlavní klady soutěžících. I ve druhé kategorii jsme slyšeli řadu pozoruhodných osobitých výkonů. Problémy se objevily u výběru textů – na jedné straně to byly texty velmi dlouhé a náročné na interpretaci, na straně druhé pak texty příliš dětské, pod věkem interpretů. Nejvíce problému se však objevilo u recitátorů kategorie třetí. Ztratila se radost i osobitost, slyšeli jsme řadu dlouhých a monotónních přednesů. Radost nám udělali recitátoři kategorie čtvrté - náročné texty, kontrastní výběry pro 1. a 2. kolo, vyspělé interpretační dovednosti, osobitě výpovědi, smysl pro humor a nadsázku, hravost.

Něco málo k zamyšlení:

- V propozicích se nikde nepíše o případu, kdy recitátor dva roky za sebou soutěží se stejným textem. Je to možné, pokud nebyl v předchozím roce se stejným textem hodnocen na celostátní přehlídce? Jak se má zachovat organizátor?

- Je nutné, aby si soutěžící 3. a 4. kategorie připravovali dva texty? Zvláště když na celostátní přehlídce už druhý text vůbec nikoho nezajímá? Má interpretace dvou textů ukázat široký recitátorův rejstřík? Jak má porota postupovat při hodnocení a určování postupů – jde o jistotu (dítě je např. výborným vypravěčem určitého druhu prózy jednoho autora a každým rokem nás báječně pobaví a nad druhým textem mávneme rukou – vždyť to nahoře nikdo neuslyší!)? Letos jsme v krajském kole nechali všechny recitátory 3. a 4. kategorie přednášet oba texty. Ukázalo se, že buď recitátoři přípravu druhého textu zcela podceňují (objevily se i četné výpadky textů), nebo jsou interpretace obou textů vzácně vyrovnané, ale tuto vyrovnanost můžeme posoudit jen při porovnání obou interpretací. Chudák porota!

- Už léta zápasíme na ZUŠkách s problémem, že školy vysílají na přehlídku žáky s texty, které na ZUŠkách připravujeme, dokonce nám vyučující po dětech vzkazují, že máme děti do soutěže připravit, aby mohly reprezentovat základní školu. Na přehlídce se objevují i žáci, s kterými pracujeme, ale jejich výkon není zralý ani k vystoupení, natož k soutěžnímu. Pokusili jsme se tedy letos uspořádat pro učitele českého jazyka a organizátory školních kol třídní seminář v rámci okresního kola dětských recitátorů v Hradci Králové, který by jim pomohl orientovat se v problematice dětské recitace. Zájem byl nad očekávání velký (26 seminaristů). Seminaristé vedli Romana Hlubučková, Jana Albrechtová a Dominika Špalková. Řada i těch nejproblematictějších témat byla probírána, zároveň se seminaristé s lektorkami pokusili zhodnotit podle předem stanovených kritérií soutěžní vystoupení a vytvořit si vlastní žebříček oceněných. Seminaristé však upozornili na nový problém - vzhledem k novým platovým předpisům (placení suplovaných hodin) bude ubývat učitelů, kteří budou děti na soutěž doprovázet. Na některých hradeckých školách už dokonce proběhla jednání a výsledkem je rozhodnutí, že se vyšších typů soutěží nebudou žáci vůbec zúčastňovat nebo pouze v doprovodu zákonných zástupců dětí.

Jana Portyková

Ceny udělené v I. kategorii (porota ve složení Martina Nováková – předsedkyně, Eva Černíková, Martina Erbsová)

Kamila Hlavsová (ZŠ F.Kupky, Dobruška), J.Kahoun: Povídavá rybička

Magda Vrbická (ZŠ Jih, ZUŠ Na Střežině Hradec Králové), J.Svobodová: Mistr a švec

Jan Jedlinský (ZŠ Černíkovice), J.Kahoun: Kocourek a písnička

Hodnocení postupujících

II.kategorie (porota ve složení Josef Tejkl – předseda, Eva Černíková, Martina Erbsová)

Agáta Hovadová (ZUŠ Rychnov nad Kněžnou), G. Rodari: Popletená pohádka.

Interpretka se šťastně potkala s textem, který umožňuje rozvinout její smysl pro nadsázku. Svým zjevem i naturelem povyšuje Rodariho text na osobitou výpověď. Bez problémů zvládá stylizace různých postav a dialogy působí hravě a odlehčeně, včetně výrazné pointy.

Lucie Trejtnarová (ZUŠ Rychnov nad Kněžnou), J. Suchý: Veverka

Lucii se daří na velmi malé ploše zúročit svou autenticitu, využívá kontrastu mezi svým křehkým zevnějškem a zdánlivou syrovostí Suchého textu. Jsme tak svědky nečekaně působivé recitátorské zkratky.

III.kategorie (porota ve složení Pavel Pešek – předseda, Josef Tejkl, Martina Erbsová)

Kristýna Michalíková (ZUŠ Rychnov nad Kněžnou), P.O. Hviezdoslav: Zuzanka Hrašková, J.Thurber: Co se stalo s Karlem

Interpretka zaujala jak výběrem textů (především Hviezdoslavův text je vybrán odvážně, originálně a vyznívá velmi aktuálně), tak interpretací (zajímavý hlas, dovede vytvořit atmosféru, v Thurberově textu předvedla schopnost pracovat s nadsázkou).

Adéla Vlčková (ZŠ Bílá Třemešná), K. Čapek: Ukradený spis č. 139/VII, od. C

L.Rennisonová: On je fakt boží

Interpretka zaujala provedením textu Karla Čapka. Výborně vypráví, graduje příběh, velmi dobře pracuje s charakteristikou jednotlivých postav. To vše bez ilustrativních gest, vše docíljuje pouze hlasem.

IV.kategorie (porota ve složení Martina Erbsová – předsedkyně, Pavel Pešek, Josef Tejkl)

Přemysl Ježek (ZUŠ Na Střežině, Hradec Králové), K. Poláček: Muži v offsidu, V. Hugo: Na jedné z barikád

Zaujal recitátorův vyzrálý recitační projev. Dokáže vyprávět, rozlišovat charaktery jednotlivých postav. Svě nadšení dokáže přenést na diváky a tak je vtáhnout do děje.

Kristýna Štroblová (Studio Šrámkova domu, Sobotka), B. Hrabal – Postřižiny, B.Achmadulinová: Pardál

Kristýna přesvědčivě prokázala osobitou recitační vybavenost interpretací kontrastních textů. Její vyspělý hlasový projev, celkový vzhled, ale především výběr a ztotožnění se s Hrabalovým textem jen dále umocňuje silný umělecký zážitek.

Dětské divadlo v Hradci Králové 15.-17.4.2005

Krajská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Dětská scéna 2005

Tradičně se tato přehlídka kraje Hradec Králové konala v útulném a přátelském prostředí Divadla Jesličky v perfektní organizaci Střediska amatérské kultury Impuls a Volného sdružení východočeských divadelníků pod taktovkou Nadi Gregarové. Proč začínám zrovna tímto chvalozpěvem na organizátory? Každá přehlídka je ovlivněna prostředím a atmosférou, kterou organizátoři vytvoří. A tato hradecká přehlídka je specifická nejen těmito věcmi, ale i velkým počtem souborů, kterým každoročně dává příležitost se setkat a navzájem si ukázat výsledky své práce.

Letos to bylo šestnáct souborů, které od pátku do neděle v divadelku v Jesličkách předváděly své umění. Paradoxně došlo k tomu, že hned druhé představení bylo vrcholem celé přehlídky. Jana Portyková ze **ZUŠ Na Střežině Hradec Králové** se skupinou ... **po malinách** se pokusila, a předem lze říci, že velice úspěšně, o velké jevištní ztvárnění Erbenovy balady **Štědrý večer**. Portyková využívá všech možností jevištní techniky, pracuje důsledně se světlem, používá stínového divadla (velice emotivní scéna zjevování osudu v hladině zamrzlé, prosekané vody), používá symbolů znaků, vytváří nádherné scénické obrazy, důsledně používá nádhernou scénickou hudbu, která je zdánlivě v protikladu k lidovosti Erbenovy balady. A tak paradoxně největší rezervy jsou v jevištní mluvě, ne tak v kvalitě řeči jako v práci s jejím zabarvením a rytmizací. Ale přes tyto drobné výhrady se jedná o pozoruhodný počín v rámci dětského divadla.

Dalším zajímavými představeními byly práce Romany Hlubučkové. Přivezla drobná loutkářská představení o zvířátkách, která ale umožňují dětem ztotožnění se s hrdiny, kteří mají jejich vlastnosti a prožívají jejich dětské starosti. První představení **Jedna, dvě, tři** ... je pásmo z veršů Kahouna, Černíka a Štíplové. Nejmladší skupina dětí ze **ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** si zde každý se svou hračkou medvídku, ke které má pochopitelně ten nejkrásnější vztah, hraje a naprosto přirozeně a uvolněně recituje jednoduché veršičky. Děti jsou uvolněné, přirozené, cítí se navzájem ve skupině, prostě je vidět, že se s nimi pracuje.

Skupina **Kyselý rybičky** též ze ZUŠ v pásmu **U medvědů** s texty Hany Doskočilové a s plošnými loutkami medvědů vytváří představeníčko, ve kterém procházíme spolu s hrdyni čtverem ročních dob. Děti mají nadhled a doslova se baví příběhem o růži, zlatém knoflíku, jabloních. Trošku problémem této inscenace jsou plošné loutky, které neumožňují právě moc velkou animaci a spíše děti zatěžují. Ale přesto je to milé, upřímné a děti vědí o čem hrají. Třetí představení ZUŠ z Chlumce nad Cidlinou v podání skupiny **Uzel** (dle textu L. Štíplové **O prasátku**) je etudou dvou dívek, malé loutečky prasátka a kufru; ze všech tří představení má asi největší rezervy. Přece jenom děvčata nebyla tolik odvázaná a zdravě drzá. Přesto lze říct, že v ZUŠ Chlumec nad Cidlinou pracují s dětmi citlivě, cílevědomě a u dětí vytvářejí předpoklady pro další divadelní práci.

Čtvrté představení skupiny **Uzel Šokuující objevy** souboru Uzel je pokusem o jevištní ztvárnění nonsensové poezie Edwarda Leara. A to nonsens nejen v řeči, ale i v jevištní akci, v prezentaci. Bohužel tak, jak jsou různorodé schopnosti jednotlivých členů, tak byla různorodá úroveň jednotlivých výstupů. Některé byly nádherné, některé průměrné a pár nic moc. Ale každopádně jde o materiál, na kterém se dá ještě neustále pracovat, vylepšovat, učit se.

Eva Sychrová s novým souborem **Horní – Dolní ze ZŠ Sloupnice** v představení **Kocourkov** s použitím textů Josefa Hiršala a Jiřího Koláře dokázala, že její způsob práce s dětským souborem je osvědčený, a že přináší výborné výsledky v jevištní řeči, citění prostoru a partnerů na jevišti. Teď už je jenom potřeba, aby noví členové souboru získali ještě větší jevištní suverenitu. Přesto je radost se dívat na obrovskou skupinu dětí, které vědí, o čem hrají a umějí to. Je zároveň pozoruhodné, že se jedná o zájmovou skupinu dětí ze základní školy, která se schází se svou učitelkou jednou za týden.

Dalším zajímavým pokusem o velkou iluzivní pohádku byl soubor **Svižníci ZŠ Broumov** v inscenaci **Narcis a víla Echo**. V kombinaci řecké pověsti a příběhu z dnešních dnů je vytvářeno představení, kde se pracuje s hudbou, světlem a slovem. Jako naprosto zbytečný se jevil oslí můstek zasazení příběhu do procházky dědečka s vnučkou v lese.

Divadelní soubor **Gymnázia Ústí nad Orlicí** s vedoucí Lenkou Jányšovou se utkal s dramaturgií Raye Bradburyho **Celé léto v jediném dni**. Zajímavý motiv šikany odlišného člověka asi zároveň sloužil k práci uvnitř souboru a jevištně byl docela dobře ztvárněn; jako nadbytečné se jevílo vytváření zvuku deště plácáním do dlaní, protože se jedná o naprosto jiný znak, než ty ostatní, které byly v inscenaci používány.

ZUŠ Jaroměř přivezla dvě inscenace: **Ostrov pro šest tisíc budíků** Miloše Macourka a **Není štědrý jako Štědrý aneb Koláz**. Obě představení sice dokazují systematickou a cílevědomou práci s dětmi, ale zároveň mají mnoho inscenačních problémů. Zvláště druhé, kde se hraje na parodii recitačního strnulého sboru a mixuje se dohromady text Erbeny a Suchého, je nevyužitou šancí pro velkou studentskou recesi. A tak zůstalo jen u pokusu.

ZUŠ Na Střežině Hradec Králové s Jiřím Polehňou předvedlo inscenaci **Tři sněhuláci**. Drobná pohádečka, která je velice naivní, nabírala chvilkami dech maňáskové rakvičkárny, ale bohužel někdy jí opět dech došel. Skupina **Myšáci při DDM Bájů Česká Skalice** s vedoucí Pavlou Knápkovou vytvořila představení na motivy knihy Z. Svěráka **Ta se ti povedla**. Milá pohádka o hasícím přístroji je hrána s obrovským nadšením a potěšením.

Na přehlídce jsme ještě viděli představení skupiny **Sůvátka ZUŠ Semily Královna Koloběžka I.**, **ZUŠ Nový Bydžov Kam s odpadky v Malíkově a Bílá paní na Bradlecích**. Tato představení ale přinesla řadu otázek a některé problémy.

K primárnímu postupu na celostátní přehlídce Dětská scéna 2005 byla doporučena inscenace **Štědrý večer ZUŠ Na Střežině Hradec Králové**. Do širšího výběru byla navržena představení **ZUŠ Chlumec nad Cidlinou U medvědů** a **Horní-Dolní Sloupnice Kocourkov**.

S vedoucími souboru si povídali Blanka Šefrnová, Dominika Špalková, Saša Gregar a Jaroslav Dejl.

Jaroslav Dejl

Pardubický kraj

Recitátoři v Pardubicích

Přehlídka dětských recitátorů Pardubického kraje, kterou ve dnech 21. – 26. dubna 2005 pořádalo oddělení kulturních služeb při Krajské knihovně v Pardubicích, se zúčastnilo celkem 58 dětí. Odborná porota, ve které střídavě zasedli Nina Martínková, Dominika Špalková, Olga Vetešníková, Lída Vlášková, Radka Málková, Zdeněk Rumpík a Petr Kouba, konstatovala, že úroveň soutěže byla tento rok nesmírně vyrovnaná a vysoká. Všichni soutěžící předvedli kvalitní výkony a dokázali tak, že jejich postup do krajského kola byl oprávněný. To také dokazuje, že poroty oblastních kol (v Pardubickém kraji se konají ve všech bývalých okresech),

pracovaly opravdu velice zodpovědně a pečlivě.

V I. kategorii se nejvíce líbila bezprostřední vystoupení **Dominika Veselého** ze ZŠ Sloupnice a **Barbory Bobkové** z Litomyšle. Zaujaly a právem si uznání odvezly i Klára Moskalová (ZŠ Vraclav), Michaela Plocková z České Třebové či Dagmar Drahošová (ZŠ Resslerova Hlinsko) a Ondřej Mach z Pardubic.

Ve II. kategorii, kterou porota označila za nejlepší a nejvyrovnanější z celé soutěže, doporučila k postupu **Adama Pávka** (ZŠ Ústecká Česká Třebová). Přednesl bez přehrávání, osobitě a zcela přirozeně úryvek z Čechurova Maxipsa Fika. Porota doporučila k postupu i **Terezu Schögllovou** ze ZUŠ Žamberk, která zaujala interpretací textu Černý domeček smutku O. Hejné. V této kategorii byla porota opravdu štedrá a ocenila i další recitátory, jejichž výkony byly velmi kvalitní.

Ve III. kategorii postupuje **Václav Francouz** (ZUŠ Chrudim), který svým výkonem převyšoval ostatní soutěžící. Na postup byl vybrán s textem R. Goscinyho Kouřim. **Barbora Šottová** (ZUŠ Chrudim) zaujala porotu přednesem textu S. Andrease Napoleon a kožešník. Ocenění získaly též Ema Hrníčková z Pardubic, Alina Kukulová (ZŠ Přelouč) a Petra Vaňousová (ZUŠ Ústí n.Orl.).

Ve IV. kategorii porota doporučila postup již zkušené **Kateřině Trunečkové** z Chrudimi za velice vyrovnaný výkon v textu Jana Wericha Lev a notes a **Haně Kubátové** ze ZUŠ Ústí n.Orl., která se líbila s textem Jehana Rictuse Pouťové boudy. Porotu však zaujaly i výkony např. Lenky Marhanové, Jana Kalužného, Kamily Šťastné a Daniela Marvana.

Po předání cen a malé sladké pozornosti od pořadatele pro každého soutěžícího následoval vždy rozborový seminář. Pochopitelně u nižších kategorií si z hodnocení poroty odnášely nejvíce inspirace paní učitelky. Porotci však promlouvali k dětem velmi mile, nešetřili slovy chvály a povzbuzení. U vyšších kategorií bylo hodnocení již adresné. Podle ohlasu všech zúčastněných byla slova poroty přijímána velmi kladně. Porota opravdu měla zájem předat recitátorům své postřehy, návody, slova kritiky byla vždy dobře míněna. Mladí recitátoři a jejich pedagogové snad odjžděli z Pardubic s pocitem, že odvedli dobrý kus práce. Od poroty se jim dostalo když ne přímo pochvaly, tak dobré rady jak v uměleckém přednesu dál. Spokojeni byli i pořadatelé a věří, že další setkání s recitačním mládím bude opět tak milé jako tentokrát.

Hana Cihlová (organizátorka krajské přehlídky v Pardubicích)

Dětské divadlo v Pardubicích

Letos na jaře se podruhé uskutečnila Krajská přehlídka dětského divadla pardubického kraje. Konala se 6 dubna 2005 na Malé scéně Divadla K. Pippicha v Chrudimi. Nabídla šest představení, která se v letošním roce v dětském divadle v pardubickém kraji „urodila“.

První představení pod názvem **Co náš táta dělá, dobře dělá** souboru **ZŠ Bojanov** vycházelo z textu Jiřího Žáčka a bylo jakousi variací na pohádku Jak dědeček měnil až vyměnil... (V tomto případě měnil koně, krávu, sele, husu, až nakonec získal jehlu.) Patnáctiminutové představení by asi s úspěchem obstálo na školní akademii, bohužel v kontextu krajské přehlídky už méně. Děti hrály sice s chutí, ale po stránce divadelní velmi nepoučeně. Při dialogích se nedívaly na partnera, ke kterému mluvily, používaly gesta aniž by k nim byly vnitřně motivovány atd. Celkově se představení odehrávalo v řádu ilustrativnosti příběhu než v jeho tvořivém rozehrávání. U dětí se navíc ve velké míře objevovala tzv. vlnková, kolovrátková intonace, která je nešvarem na základních školách.

Soubor **DDM Chrudim** na přehlídce vystoupil s představením **Čaromíra**. Autorem předlohy byl zároveň vedoucí souboru Jiří Trojan. A právě samotný text předlohy byl pro jinak šikovné a do jisté míry vybavené děti překážkou. Černobilé téma chudí versus bohatí jakoby přicházelo z let „naštěstí“ minulých... Až na pár výjimek zůstalo jednání na jevišti pouze ve slovní rovině. Děti měly zvládnout dost dlouhé monology, ve kterých se neustále znovu a znovu opakovalo již řečené. Nevyvážený text zkrátka dětem nenabídl dostatek možností pro jevištní sdělení.

„**Oto, no toto!**“ byl název představení, které přivezl soubor **ZUŠ Ústí nad Orlicí** pod vedením Markéty Světlíkové. Na představení bylo znát vědomé vedení a zacházení s hereckými prostředky. Dvě hlavní představitelky zaujaly svým hereckým projevem, kamenem úrazu bylo ale zvolení předlohy. Text Vladimíra Čorta působí v současném kontextu vyčpěle a nenabízí nějakou větší, závažnější dramatickou situaci, ze které by mohlo dění na jevišti vycházet. Představení bylo dobrou příležitostí pro obě dívky směrem k hereckému projevu a partnerství na jevišti, ale díky zvolení předlohy zůstalo pouze v této rovině.

Dramatický kroužek **ZŠ Spořilov z Pardubic** na přehlídce uvedl **Literární pásmo z prózy Jiřího Žáčka**. Rámeček jedenácti bajek, které si soubor z Žáčkovy tvorby vybral, tvořila hra na televizní vysílání. Děti uváděly jednotlivé televizní pořady nadepsanými cedulemi a v každé bajce si hrály s formou nebo obsahem vysílání (dabing, skryté titulky, apod.). I když nápady a vtip v jednotlivých bajkách nebyly vyvážené, soubor je rozehrával s poměrnou lehkostí. Nevyváženost jednotlivých částí představení pak přeci jen upozornila na nedotaženost a občasnou „prvoplánovost“ ve výběru prostředků. (Někdy bylo prostě vidět, že soubor sáhl po prvním nápadu, aniž by vzal v úvahu celek představení.) Čtlo by to o nápadech zkrátka více přemýšlet, selektovat je.

Divadelní soubor **Zámex ZŠ Litomyšl** se pustil do kusu velmi náročného. Na krajské přehlídce vystoupil s představením **Prodaná nevěsta aneb Proč bychom to nezkusili**. Už samotný podtitul napovídá, že by se mělo jednat o hru na hru. Což je, dle mého názoru, vhodně zvolená možnost, jak v dětském divadle k povaze takové látky přistoupit. Jenže i při sebelepší vůli vybraný typ předlohy vyžaduje vybavenost hereckou, muzikantskou a režijní. A to, jinak sympatickému souboru, zatím ještě schází. Herecké jednání nemělo náboj ani jasnou motivaci. Dobře v několika scénách fungoval sbor (chór), který měl náznak přesahu a snažil se vyjádřit postoj souboru k stávajícím situacím na jevišti. Naznačil tak princip, který si umím představit jako hlavní klíč k režijnímu vedení. Bohužel se jednalo o pouhý náznak, který nebyl dotažen. Pokus souboru z Litomyšle byl svou odhodlaností sympatický, leč pro soubor, který loni na přehlídce uvedl Hrubínovy dětské říkanky (i když vtipně a po svém pojetí) je to přeci jenom zatím moc velké sousto.

Krajskou přehlídku uzavřelo představení **Začarovaný les**. Na scénu nastoupila celá třída druhá A. **ZŠ Lanškroun**. Půlka dětí představovala les tak, že na sobě měla kartony s namalovanými stromy (kvůli nim se děti téměř nevešly do dveří za jevištěm a odehrání představení bylo na pár sekund ohroženo... nakonec prolezly!), stříbrné paruky a jedno dítě dokonce na paruce přilepené dvě šišky. Paní učitelka děti na jevišti srovnala do vzorných zástupů a na pokyn 1,2,3, začala celá 2.A děsně nahlas odříkávat Hrubínovu pohádku. Tak nevím, podle slov paní učitelky se „nacvičením pohádky“ stmelil kolektiv dětí ve třídě. Pak ale mělo představení možná raději zůstat na školní půdě, protože principy tvořivé hry naprosto postrádalo...

Porota se rozhodla doporučit do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna dva soubory: **ZUŠ Ústí nad Orlicí** s představením **Oto, no toto!** a **ZŠ Spořilov z Pardubic** s **Literárním pásmem z prózy Jiřího Žáčka**.

Přehlídky se v převaze zúčastnily soubory působící při základních školách, které zde většinou uvedly představení určená původně na vánoční a jiné besídky. Jednu výjimku tvořil soubor při DDM a druhou (což mě nejvíce zarazilo) pouze jediná ZUŠ z celého pardubického kraje.

Krajská přehlídka v Pardubicích má dobré organizační základy, a proto bych jí do dalších ročníků přála ještě více inspirativních představení dětského divadla.

Dominika Špalková

Kraj Vysočina

Recitátoři v Třebíči

Přehlídka se uskutečnila 21. dubna v budově KVIZ Třebíč (dříve KD Pasáz) a tradičně probíhala paralelně ve dvou sálech.

Z milé, ale nevyrovnané 1. kategorie vynikli přirozená a zaujatá **Michaela Koumarová** ze ZŠ Polná s básní Františka Hrubína Paleček a jeho kamarádi a **Vilém Frieb** ze ZŠ Komenského Žďár nad Sázavou, který dokázal velmi živě a přehledně podat rozhovor kohouta a slepice v básničce Gustava Falkeho Slečna slípka.

Ve 2. kategorii jako by se prohloubily problémy patrné už u mladší kategorie. Nevhodně vybrané texty či úryvky (J. Kerles: Strašidelný zámek, T. Janovic: Pohádka o dřevěném tátovi, B. Fiala: Zadržte Hanku Tuzarovou), spěch a zbytečná snaha „vyšperkovat“ přednes nejrůznějšími efekty. Přesto se objevila i zajímavá vystoupení – o ta nejzdařilejší se postarali **Kamila Kuncová** s mimořádně citlivě podanou Uspávankou s bývalými anděly a modrým ptáčkem od Jana Skácela a **Michaela Vosyková**, která ve své interpretaci vyprávění Františka Nepila Jak vypadají hvězdy dokázala v divácích vyvolat živou představu příběhu a sugestivním a kontaktním projevem udržovat napětí od začátku až do konce. Oba recitátoři byli lektorským sborem ve složení Vlasta Gregorová, Jarmila Doležalová a Jakub Hulák odměněni postupem na celostátní přehlídku.

Od porotců starších kategorií, kteří zasedali ve složení Hana Nemravová, Radka Blatná a Jiří Pelán, jsem se dověděl, že 3. i 4. kategorie byly zajímavé a pestré ve výběru textů. Na celostátní přehlídce byl ze 3. kategorie doporučen **Ondřej Růžička** ze ZŠ Komenského Pelhřimov s textem Mileny Mathausové *Princezna a král*. Porota u Ondry ocenila zejména přirozený spontánní projev, hezké rozdělení rolí a nadhled nad vyprávěním příběhu. Druhou postupující je **Michaela Poslušná** ze ZŠ V Sadech Havlíčkův Brod s textem Oty Hofmana *Naši se rozešli*. Recitátorka zaujala promyšlenou kompozicí svého přednesu a dialogem postav.

Ze 4. kategorie postoupila **Vendula Příhodová** ze ZŠ Tasov s textem Jiřího Suchého *Z deníku praktické dívky Zuzany* a **Zuzana Truplová** z Gymnázia J. Masaryka v Jihlavě s monologem Simone Berteautové uvedeným v rámci přehlídky pod názvem *Edith Piaf*.

Obě dívky předvedly vynikající práci s textem a hlasem. Vendula Příhodová výborně zvládla techniku mluvního projevu, rytmus a frázování textu. Zuzana Truplová si sice připravila monolog, lektoři se ale shodli, že stojí za to poslat tak zajímavý a výborný výkon dál. Jsou si vědomi případných diskusí (patří monology na recitační přehlídku?).

Jakub Hulák s použitím podkladů Radky Blatné

Dětské divadlo v Třebíči, 22. dubna 2005



Když jsem už druhý rok po sobě z jeviště divadelního sálu Národního domu v Třebíči chválil, že má tato přehlídka mimořádně vysokou úroveň, neřikal jsem to jen jako frázi určenou k uchválení účastníků. Je pravda, že letos podobně jako na řadě dalších krajských přehlídek chyběly přesvědčivé „špičky“ a nebylo tak možné plýtvat návrhy na postup do celostátní kola, dlouholetá péče o dětské divadlo v Třebíči a působení několika dalších kvalitních souborů na Vysočině ale zvedají tradičně celkovou úroveň přehlídky poměrně vysoko.

Dobrým příkladem může být představení **Erós a Psyché** souboru **Vrány ze ZŠ Třebíč – Benešova**. Přestože pani učitelka Zdeňka Marečková po několika recitačních drobníčkách (s *Koncem modrého ptáčka* postoupil soubor v minulém roce až na celostátní přehlídku) v loňské debatě rázně odmítla, že by se někdy chtěla pustit do většího divadelního projektu, sešel se rok s rokem a na světě je poměrně ambiciózní více než třicetiminutová inscenace. Vedoucí svým vlastním textem vycházejícím ze zpracování Eduarda Petišky zprostředkovala dětem důstojné setkání s řeckou mytologií. Soubor rozehrává příběh s minimem

prostředků, o to víc ale bohužel zatím vyniká herecká nezkušenost dětí. Přestože se navzájem vnímají a přirozeně na sebe reagují, ne vždy čekají na impuls, který jim přináší situace a často upadají do obecné deklamacce, zejména ve veršovaných částech textu. Představení nabízí řadu pěkných momentů a působivých obrazů, zároveň ale trpí akcemi, které se pouze mechanicky opakují (klanění vyšším autoritám, sestup bohů z Olympu s použitím bílé plachty). Sympatické jsou momenty, v nichž se přirozeně setkává svět dětí s příběhem mýtických postav – scéna, v níž se Psyché promenuje sem a tam a vystavuje na odív svou krásu, je kouzelná právě tím, že za antickou hrdinkou stále vnímáme na jevišti jedenáctiletou dívku. Tam kde ale Erós pateticky vyjadřuje touhu po své milé, najednou cosi zaskřípe a vkrádá se otázka, do jaké míry takto připravená látka poskytuje dětem jejich téma. Přes některé nedostatky jde ovšem o úctyhodnou a dobře započatou práci, za což si soubor vysloužil doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídce.

Čestné uznání si z přehlídky odnesl další soubor ze **ZŠ Benešova – Sluníčka**. Autorský text Zdeňky Marečkové **12 měsíčků** inspirovaný jednoduchými lidovými říkadly nabízí skupině nejmladších dětí vhodnou příležitost k tomu, aby si poprvé vyzkoušely, co obnáší veřejné vystupování před diváky. Jistě právě i tréma způsobuje, že na nás jinak roztomile autentické děti „chrlí“ verše hlava nehlava, takže stěží rozeznáme předěly mezi jednotlivými měsíci. Překotné tempo i zbytečnou popisnost v rozehrávání veršů (názorně se ukazuje, jak v říjnu „padá listí“, nebo jak v červnu „jíme jahody“) ale nahrazuje zjevně potěšení dětí ze společné hry.

Z loňské celostátní přehlídky už známe také soubor **Áčko ze ZŠ Třebíč – Týnská**. Po loňském Gordickém uzlu sáhla vedoucí souboru Jaromíra Kratochvílová opět po textu Hany Doskočilové. V letošní **Fámě** se bohužel ještě víc projevil sklon režisérky ke zbytečně ukázněnému a přeestetizovanému tvaru. Rámy s modře batikovanou látkou v rukou dětí tvoří sice výtvarně zajímavé obrazy, jejich funkce v inscenaci je ale minimální a jejich použití není ničím odůvodněné. Vše se navíc od začátku do konce odvíjí v mechanicky stejnoměrném tempu, což podporuje i téměř výhradně sborová recitace, do níž se tu a tam vloudí typické dětské „kolovrátkové“ akcentování. Za svou pečlivou práci se scénickým obrazem si ovšem i tento soubor zasloužil čestné uznání.

Přehlídce se zúčastnil i další trebičský soubor, tentokrát ze **ZŠ Na Kopcích**. Jako problematická se jeví už samotná volba předlohy. Příběh Magdaleny Wagnerové **Kuděj a pečená husa** zjevně nenabízí ani silné téma, ani dostatek dramatických situací. Je sice sympatické, že si soubor zvolil pro ztvárnění hlavní postavy loutku, její konstrukce a výtvarné pojetí ale působí víceméně náhodně a celkovému vyznění nijak nepomáhají.

Soubor **Základní umělecké školy Pelhřimov** přivezl do Třebíče **Doktorské pohádky**. Už hudební rámování jednotlivých autorských výstupů naznačuje estrádní ráz celého představení. Nad humorem ale bohužel převažuje spíše samoúčelné šaškování a i přes občasné jiskřivé momenty převažuje ledabylost v jednání a pouhé naznačování akce.

Rozpačité zatím působí také **Královna Koloběžka** souboru **Brepty ze ZŠ Sněžné**. Už samotná dramaturgická úprava Werichovy pohádky působí nedomyšleně a přináší možná nechtěně některé dost výrazné, ale neopodstatněné posuny oproti předloze (především Zdenička se nezdá být tak chytrá, když na všechna rozhodnutí potřebuje partu kamarádek, navíc to vypadá, že její tatínek by si s hádankami nejspíš poradil sám). Děti zatím nejsou dostatečně vybavené a ani režijní vedení jim neposkytuje dostatek příležitostí k jednání v jasné motivovaných situacích.

Celkem tři inscenace přivezla do **Třebíče ZUŠ Jana Štursy Nové Město na Moravě**. Žáci druhého a třetího ročníku I. cyklu pod vedením Ivony Čermákové představili inscenaci vybraných textů Pavla Šruta **Moudré hlavy z Gotham**. Drobné příběhy jsou rozehrávány v jednoduchých kostýmech a s minimálními prostředky. Ani zde ale nejsou mnohé situace uspokojivě vyřešeny tak, aby dávaly dětem pevnou oporu k jednání a aby přehledně členily děj. Svůj podíl na jisté rozpačitosti některých momentů mají jistě i rozdíl ve vybavenosti dětí – jejich projev se pohybuje od přirozeného „byť na jevišti“ až k nepříjemné křečovitosti. Otázkou je také volba vrbových prutů jako univerzální zástupné rekvizity. Tam kde znak ztrácí zjevnou souvislost s označovanou skutečností, působí jeho použití násilně a samoúčelně.

Pásmo tří pohádek Pavla Šruta v podání mladšího souboru žáků I. cyklu pod vedením Kláry Dvořákové nazvané **Americké pohádky v pyžamu** je rámováno „dvorečkem“ v podobě společného čtení knížky před spaním (tedy v pyžamu) na dívčím pokoji (zřejmě na školním výletě). Východí situace se snad až příliš rozehrává a je otázkou, nakolik je pro inscenování jednotlivých pohádek nezbytná. Příběhy samotné pak trpí přílišnou obecností situací a jednání. Víme například, že John v pohádce *Osmý John a Krvavý koleno* je neúnosně zlobivý, opakovaně se to ale dovidáme jen ze slov a nekonkrétních demonstrací.

Ivona Čermáková ovšem přijela do Třebíče také se svým starším souborem **Děláme na tom** a s inscenací nonsensových veršů Edwarda Leara **Sedm rodin od jezera Piploppl**. Toho, co v předchozích představeních více či méně scházelo, se zde dostává vrchovatou měrou. Děti jsou v neustálém kontaktu,

reagují na sebe, umějí jednat v situaci a protože se rozhodly na scéně i zpívat, naučily se to. Zvládly by i běžnou jevištní mluvu, jde-li ale o text hemžící se slovy jako „švestkoknedoblecha“, je přece jen třeba dbát na výslovnost ještě mnohem víc než obvykle. Hravé a zpravidla nepopisné rozehrávání veršů je v druhém plánu podpořeno principem vzájemného provokování, překvapování a trumfování. Nejsilnější je inscenace právě v okamžicích, kdy se pointa veršů sejde s pointou situace nastolené v druhém plánu. To se zatím nedaří úplně všude, určitě je ale velmi dobře nakročeno. Každopádně se souboru podařilo najít látku, která nabízí příležitost k radostné skupinové souhře, zároveň ale poskytuje prostor pro individualitu jednotlivých hráčů. Pro jmenované kvality byl soubor lektorským sborem ve složení Vlasta Gregorová, Radka Blatná a Jakub Hulák doporučen k přímému postupu na celostátní přehlídce Dětská scéna.

Na závěr už jen poděkování. Přestože letos dostaly přehlídku na starost nové pracovnice DDM a dlouholetý organizátor přehlídky Jaroslav Dejl letos absentoval, o hladký průběh přehlídky se výborně postarala Stáňa Štěpánková z KVIZ Třebíč, která zajistila dokonce promítání filmu pro děti ze souborů po dobu diskuse vedoucích s porotou.

Jakub Hulák

Jihomoravský kraj

Recitátoři v Brně

Na jedné straně:

komunikativnost, nápaditost, větrníky, motýlci. barvy, živost, veselí, odlehčení, organizace, atmosféra, tvořivost, invence, kreativita, rozjásanost, hloubka, lehkost, uvolnění, přirozenost,

Na straně druhé:

povrchnost, zdlouhavost, omezenost, napětí, stereotypy, zkonstatělost, vady, chyby, strojenost, nesoudnost, nudnost, přemrštnost, nervozita, tréma, nuda.

To všechno a ještě mnohem víc se 20. dubna 2005 vznášelo a postupovalo krajským kolem Dětské scény 2005.

Centrum volného času Labyrint, kde se krajské kolo recitační přehlídky pořádá již čtvrtým rokem, přivítalo účastníky mile a nápaditě. Každý účastník dostal při prezenci velký papírový větrník v barvě, která byla přidělena jeho kategorii. Nejmladším dětem (0. a I. kategorie) náležela barva žlutá, dětem 4. – 5. tříd (II. kategorie) červená. Sál, ve kterém tyto kategorie vystupovaly, byl vyzdoben žlutými a červenými lehkými látkami, a vše tak působilo svěže, lehce a radostně. Veškeré informace (básně, hodnocení, poznámky) nosili porotci v barevně shodných složkách a jejich jmenovky již na dálku (příslušnou barvou) prozrazovaly, jakou kategorii mají na starosti.

Větrníky, složky a jmenovky v modré barvě příslušely III. kategorii. Kategorie IV. se poznala podle zeleného ladění.

V 9.00 - v černém divadelním sále, dekorovaným modrými a bílými pruhy látek - vše vypuklo. Jaruška Doležalová, šéfka celého projektu, všechny srdečně přivítala, za mnoho věcí se omluvila (Jaruško, nebylo snad ani za co!), mnohé vysvětlila a objasnila. Po krátkém a vtipném divadelním představení studentů I. ročníku DIFA JAMU, kteří se hojně podíleli na chodu celé soutěže (ve funkcích tajemníků, porotců, „rozcvičkářů“, „holek pro všechno“), účastníci absolvovali krátké hlasové rozcvičky, a pak se již šlo na samotnou recitaci.

Ve všech kategoriích vystoupili recitátoři velice dobře, průměrní, i ti, u kterých porotci dlouho dumali, jak se stalo, že byli vybráni do krajského kola.

Objevilo se mnoho mluvních a hlasových problémů (nedoslovování, vady výslovnosti, špatné dýchání atd.), z nichž většina by byla odstranitelná soustavnější logopedickou prací. Proč se tak neděje? Jak je možné, že téměř polovině zúčastněných na krajské přehlídce lze vytknout závažné vady výslovnosti? Není při přípravě na recitační soutěž „trochu“ opomíjena hlasová výchova?

Co se vybraných textů týče, některé se divákům i porotcům zdály pro daný věk až příliš primitivní, některé byly vybrány s rozumem a hlavně s citem, a naopak jiné byly velmi neadekvátní. (Pro přiblížení předkládám markantní příklad nepřiměřenosti: Drobná dívka ze IV. kategorie, podle délky textu pravděpodobně s fenomenální pamětí, recitovala báseň Signál času od Vítězslava Nezvala: „Naše životy jsou tvrdé krajíce – každodenně trochu umírajíce – modelujem svoje embryální hlavy ... vdechoval jsi celé noci narkózu - šťasten, že mám také tuberkulózu – maskujete city pod plynovou maskou – nevěstky tě učí zacházeti s láskou...“.)

Každá kategorie byla ukončena udělením pamětních listů, čestných uznání, výběrem dvou postupujících a cenou diváka. O přestávkách měl totiž každý divák k dispozici dva barevné, papírové motýlky, které mohl přilepit k básním, jejichž recitátoři se mu nejvíce líbili.

Posledním bodem programu byla ve všech kategoriích diskuse s porotou nad jejími připomínkami k jednotlivým recitátorům. A po 14. hodině recitační přehlídka v CVČ Labyrint pro tento rok skončila.

Dětské scény 2005, regionálního kola soutěžní přehlídky v recitaci jednotlivců se zúčastnilo několik desítek recitátorů, jejich doprovodů a dalších osob. Každý z přítomných si z této akce něco odnesl - informace, poznatky, negativa, pozitiva, náladu, větrník, pamětní list.

Já osobně bych tento den shrnula do jediného slova PESTROST (se všemi jejími klady i záporů).

Hana Regnerová

Z druhé kategorie postoupili: **Lucie Hladká** (Švábenice) s textem O. Bystřiny Stréček Cásek a **Aneta Šudáková** (Kuřim) s textem M. Macourka Želva.

Z třetí kategorie postoupili: **Kryštof Bartoš** (Drašov) s texty I.M. Jirouse Strašidlo kuchyňský a I. Wernische Tři Fuové.

Ze čtvrté kategorie postoupili: **Jana Ambrozková** (Dobročkovice) s texty J. Suchého Střela a E. Frynty Jelikož a Tudíž a **Magda Látalová** (Boskovice) s texty J. Préverta Jak namalovat portrét ptáka a J. Skácela Uspávanka s básníkem. Jako náhradník byla do celostátního kola doporučena **Kristýna Markovová** (Brno - Židenice) s texty J. Matušky Dopis mému srdci a S. Naegelyové Dvoji podoba lásky.

Dětské divadlo v Brně

ZÁZEMÍ

Telegraficky o podmínkách: ochotní organizátoři, dobrá péče o hrající soubory, fungující dětský diskusní klub, dobrá organizace, DOBRÉ

ZŠ Bakalovo n. Brno - Dlouhý, Široká a Krátkozraký

vedoucí Jitka Hodálová

Soubor tvořila celá pátá třída ZŠ. Hlavním cílem vedoucí bylo poskytnout dětem možnost setkávat se i jinak než jen ve výuce a vytvořit společné dílo. Snaha dát příležitost všem ale přinesla z divadelního hlediska problémy. Akce nabyly ilustrativního charakteru, prostor pro divadelní způsob sdělení nebyl naplněn např. v pasážích, kde se projevuje kouzelná moc. Avšak celý proces od zkoušení až po účast na přehlídce přinesl dětem po stránce osobnostní a sociální mnoho cenných zkušeností.

Soubor využil literární předlohy VI. Peška a Z. Kopecké, která místy silně připomíná text Milady Mašátové - avšak stejných kvalit nedosahuje.

Trdla Vyškov - Mary Poppins

vedoucí Hana Vymazalová

Dívčí soubor přinesl divákům příběh rodiny a vychovatelky, která se u nich ocitne na základě inzerátu. Avšak nikdo z rodiny netuší, že

tato osoba bude kouzelná.

Inscenace vychází z literární předlohy P.L. Traversové a látka to určitě není jednoduchá. V literárním díle je prostor pro vylišení charakterů postav a příčin jejich chování. A právě důvod chování vychovatelky dětem, důvod proměny nálad a vztahů, důvod a působení kouzelných pasáží ani důvod odchodu nebyl divákovi divadelními prostředky sdělen. Pokud by však soubor měl zájem dále na inscenaci pracovat, myslím, že nastolený tvar skýtá prostor pro změny ve smyslu dokreslení motivů.

DDS Haxna - Ach jo

vedoucí Jana Hrubá, Eva Koberová

Soubor dětí ve věku „mladší náctiletí“ nabídl prostřednictvím krátkých situací pohledy do školní třídy a do rodin, ve kterých tito mladí lidé žijí. Tedy prostory, kde vznikají touhy, chtění - a překážky. Jednotlivé obrázky byly propojeny výstupy divadelních reportérů, kteří vzhledem i projevem působili spíše televizním dojmem. A byli to oni, kdo tlumočili téma - apel na rodiče. Z jednání postav však silně vyvstávalo téma jiné: Jak si sami zamotáváme - kazíme možnosti vývoje situací a vztahů ... či podobně. Tyto momenty měly svůj půvab, vtip a hráči k nim přistupovali s jemným humorem a nadhledem. Děti jsou hodně dobře vybavené, a proto by jistě stálo za to tvar tematicky semknout, vyladit.

ZUŠ Mikulov – Jenásnic; Krtek

vedoucí Veronika Kolečkářová

Tříčlenný dívčí soubor vystoupil se dvěma kratšími útvary. První, Jenásnic, byl autorského charakteru. Pohybem a slovem se aktérky pokoušely zprostředkovat pohledy do svých rodin, vzájemné vztahy. Výrazným scénickým prvkem byly tři židle a tři velké modré míče. Tyto tři trojice vzbuzovaly v divákovi příslib a očekávání, avšak nebyly významově naplněny. Výsledný tvar byl bohužel nesrozumitelný.

Na základě literární předlohy W. Holzwartha a W. Erlbrucha bylo především pohybem a rekvizitou zobrazeno krtkovo pátrání po původci hovinka, které se mu ocitlo na hlavě. Hrající dívky se zaměřily na ztvárnění procesu vyměšování zvířat, kterých se krtek táže. Volené způsoby nebyly nevkusné. Celek však postrádal stylovou jednotu a pointu.

ZŠ Rousínov - Alláh snad vede tvoje kroky

vedoucí Michaela Kyjovská

předloha: irácká pohádka „I sedmdesát řemesel je málo“

Soubor zvolil formu vyprávěného divadla, kde z chóru zobrazujícího prostředí vystupují vypravěči a protagonisté jednotlivých situací. Tato forma byla velmi čistě naplněná a dodržována, objevovaly se zajímavé a originální obrazy prostředí a jeho proměn. Představení však plynulo stále ve stejném tempu a nasazení, volené prostředky se stávaly ilustrací, která postrádá napětí a nedává divákovi možnost vytvořit si vztah k ději a k hrdinovi.

Soubor pracuje při ZŠ, tedy v podmínkách, které patří k těm složitějším. Přesto vybavenost hrajících dětí je na dobré úrovni a z přístupu vedoucí souboru je patrná chuť a vůle hledat dál.

DDM Břeclav - Šibeničky

vedoucí Darina Heráková

autorské divadlo

Zajímavým a podnětným východiskem k tvorbě příběhu byla pověst z břevclavské oblasti, v níž byly dvě sestry nařčeny z čarodějnictví a odsouzeny na šibenici.

V inscenaci jako výrazný prostředek fungovalo symfonické podání lidových písní Čechomoru a text o zabitém Janíčkovi (Mezi horami) se vloupl do tvorby příběhu, čímž bohužel došlo ke štěpení děje a zmožení témat. Byl nastolen motiv lásky a zabití, obě však zůstalo divadelně nedořešeno, nedosděleno. Dobře zapůsobily momenty, kdy byla použita lidová poezie. Tento prostředek funkčně doplňoval jednání v rolích a při větším akcentování (rozšíření?) by patrně stačil k podtržení dějové linky a tématu.

DS RONTER - ČOPSUS! (Ticho! Ticho!)

vedoucí Jana Kučerová

Základem pro autorskou inscenaci byly improvizace a cvičení zacílené na zobrazení chování a jednání osob - a z toho plynoucí tvorba postav, typů či skupin a jejich charakteristických rysů.

Z takto nashromážděné látky úsměvný žánrový obraz života obyvatel italského pavlačového domu kombinovaný se světem hororových představ. Atmosféru obou prostředí vhodně dotvářela hudba (italský folk / skladba sk. Ambivalence). Dalšími fungujícími prostředky bylo typové herectví, pohyb, zvuk/hluk, stínohra a scéna – i poměrně malý jevištní prostor. Začínající vedoucí projevila cit pro divadelnost i schopnost vést děti ke koncentrovanému projevu.

Pozornost vedoucí by se měla v další práci upřít na dotvoření dějové linky nebo rámce, aby tvar byl kompaktní. Prostředky i dobré režijní nápady pak směřovat k zvyraznění tématu.

Inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídce.

DaLS Blučina - Nápad myšky Terezy aneb O zlé koze

vedoucí Hana Kratochvílová

Soubor vycházel z předlohy Milady Mašátové a podařilo se mu vytvořit ucelený divadelní tvar. Členové souboru jsou různého věku a mají též různou míru zkušeností, což se projevilo např. ve způsobu zacházení s loutkou. Přestože vzniklo příjemné představení, lze souboru doporučit, aby se zaměřil na rozvedení a rozehraní nastolených prostředků, na prostorově bohatší využití scény tak, aby hrající postavy a loutky více sdělovaly vztahy, podtrhovaly úsměvnost dění či vytvářely momenty napětí.

Inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídce.

Zuzana Jirsová

Olomoucký kraj

Recitátoři v Olomouci

Krajská přehlídka dětských recitátorů Dětská scéna 2005 v Olomouci 8. dubna byla dobře organizačně připravena pracovníky DDM a proběhla v příjemných prostorách ZUŠ Žerotín.

Ve třech skupinách, se třemi porotami, byly pro zúčastněné vytvořeny optimální podmínky, byl čas na poslech druhých textů, na závěrečné shrnutí v rámci kategorie a pro zájemce i na individuální pohovory.

Návaznost přehlídky divadelních souborů v týž den odpoledne je v Olomouci tradicí, nevím, zdali ideální, mj. i proto, že se mnohdy jedná o tytéž děti a vedoucí. Společné setkání všech recitátorů na závěr tak možné není, chybí nabídka vzájemné inspirace mezi věkovými kategoriemi. Vzhledem k výborné dramaturgii jedněch a tápání či špatné volbě textu u druhých - což byl asi nejvýraznější znak letošní olomoucké přehlídky - by závěrečná společná tečka nepochybně pomohla. Zejména těm dětem, které o přednes zájem mají a jsou ve výběru textu ponechány samy sobě. Pořadatelé by pak dostáli tomu, že právě teď už vykonali nezanedbatelný krok pro dobrou úroveň přehlídky příští.

Doufáme, že několik našich postřehů z průběhu 3. a 4. kategorie se dostane k těm, kdo jsou mladým interpretům v jejich přípravě nápomocni.

III. kategorie:

Kultura řeči, technická vybavenost: byla na velmi dobré úrovni, nezaznamenali jsme poruchy hlasu, nesprávné dýchání, jen výjimečně u velmi dobrých výkonů nesprávné držení těla. Recitátoři odhadli sílu hlasu, bylo jim dobře rozumět, nářeční podoby hlásek jsme slyšeli jen v náznaku. (Konstatujeme s uspokojením, že kondiční rozcvička v začátku prospěla i všeobecnému psychickému naladění.)

Výběr textů: ve 3. kategorii je vzhledem k věku dětí - 6., 7. ročník - patrně nejobtížnější. Odhadnout, zda dítě dokáže najít přirozený způsob, jak předat to, co se mu líbí, co chápe, co ho skutečně zajímá. Pokusila se o to **Tereza Mikulenková** z Jeseniku, ZŠ Nábřeží. (W. Saroyan: Tracyho tygr, M. Propertová: Haló, Katko) V obou dobře vybraných nedlouhých úryvcích předvedla aktivitu, aleť vyjádřit a sdělit svůj postoj bez okras, přiměřeně svému citění.

Hoši v tomto věku holdují spíše jiným disciplinám než přednesu. U výkonu jejich dvou statečných – a čiperných – zástupců se jednoznačně nabízí srovnání. Nekvalitní „didaktické“ texty vedly ke kolovrátkovému přednesu, mechanickému odřikávání, pro vlastní názor není prostor. (A. Schmidtová: Já u toho nebyl, J. Jordánová: Dieta krále Žrouta - našťásti nezazněla) Druhý zástupce Olomouckého kraje na celostátní přehlídce **Jakub Pazdera** ze ZUŠ Žerotín (R. Goscini: Kouřím, M. Lukešová: Nahej v trní) názorně předvedl, že vybraný text je mu blízký humorem, nadsázkou, že mu jako interpretu dává možnost realizace, což on potvrdil i vtipným oblečením, výsledkem je radost ze sdílení s posluchači. Jak vrstevníky, tak dospělými. Citlivé vedení koriguje nebezpečí exhibice.

Mnohá děvčata volila kvalitní texty od osvědčených autorů (K. Poláček, K. Čapek, J. Tuwim, L. Středa, P. Šrut, L. Aškenazy). Často, ke škodě, dost velkého rozsahu. V jejich podání však chyběl odstup, nadhled, ironie, a to nejpodstatnější, vědomí kontaktu s posluchačem. Ofíškem jsou i Skácelovy Us-pávanky. Lahodný text nezkušené svádí k prvoplánové líbeznosti, jež supluje hlubší porozumění. A pro zasvěcenější jen potvrdí známou Skácelovu nechuť k „recitování“ jeho básní. Platí stará pravda: ne vše, co se mi líbí, je vhodné pro přehlídky.

Nemělo by se stát na krajské přehlídce - ale stalo - že zazní texty sentimentální a přitom neadekvátní věku: 'Pamatuješ, jak jsem se vyzývavě bavila s jinými kluky, abys žárlil? A tys žárlil.' (autorka: jedna americká dívka: Věci, které jsi neudělal) nebo veselé básničky typu: 'Dceruško, dej se dohromady / vyšňoř se drobet, ukaž vnady.' (J. Žáček: Popelka) Nedivme se, že chytří chlapi pak na přehlídky nechťejí.

Ocenění ve 3. kategorii (bez postupu na národní přehlídce) získala **Barbora Šebestíková**, ZŠ Stupkova, Olomouc (R. Goscini: Lojzička, D. Fischerová: Strom splněných přání) za živě přednesené, věku odpovídající texty, s pochopením jejich podtextu. Sporná byla volba chlapeckého monologického textu, pro nějž dívka nevolila interpretační klíč.

IV. kategorie:

Technická vyspělost recitátorů 4. kategorie tentokrát převyšovala úroveň zvolených textů.

Dramaturgie: V mnoha případech šlo o jednoznačně nekvalitní básně či prózy (dvakrát dokonce o vlastní tvorbu lidí blízkých recitátorovi).

Ani tam, kde byl vybrán text kvalitní, nedalo se mnohdy mluvit o vhodné volbě vzhledem k naturale a zkušenostem recitátora. To se týkalo částečně i oceněných recitátorek. **Martina Žáková** ze Zábřehu (problematický byl text L. Klukanové Růžový sen, ale i Kainarův text Naschvál) získala za svůj projev diplom bez postupu. **Barbora Štěpánová** z Hranic byla oceněna rovněž bez postupu (přesvědčila textem J. Rejzka Vrchlickej lépe než sentimentálním textem veřejně nepublikující řádové sestry).

Ve své kategorii jednoznačně všechny převýšila výrazově přesná a suverénní **Eva Krejčí** ze ZUŠ Žerotín, Olomouc, které patřil tentokrát jediný diplom spojený s postupem na celostátní přehlídce. I ta ale zaujala především svým druhým textem (I. Vyskočil: Vyznání jízdenkovitosti) spíše než s banální prózou (Hortense Ullrichová: Na každém prstu jeden).

Z celkového počtu 24 textů jich bylo 7 literárně nekvalitních (z dosud nejmenovaných jmenujme např.: H. Poltikovičová: Korálky v pupíku, A. Bartová: Labutí žal, či text, který recitátorovi napsala kamarádka, nepočítaje v to nevhodně vybrané úryvky a texty, jež neodpovídají typu recitátora...)

V porotě 2. kategorie zasedaly Iva Němečková, L. Kotyzová, A. Trunečková, 3. kategorii posuzovali Hana Nemravová, Jana Sedláčková, Lenka Valentová a Jana Křenková; 4. kategorii hodnotili Drahomíra Hrbková, Petra Němečková a Jakub Hulák.

Jana Křenková (s použitím poznámek Jakuba Huláka ke IV. kategorii)

Dětské divadlo v Olomouci

Přehlídka proběhla 8. dubna 2005 v Domě dětí a mládeže v Olomouci a bohužel nepředstavila ani jeden soubor, který by lektorský sbor mohl s čistým svědomím nominovat na národní přehlídce. Soubory – ať už sestavené příležitostně nebo pracující delší čas, sestavené v rámci jedné třídy nebo fungující jako výběrová seskupení – se potýkaly se základními problémy.

Divadelní soubor **Flok Samotičky** zahrál **KOUZELNÍCI HALÍBELU** Markéty Zinnerové v úpravě své režisérské vedoucí Libuše Žahourové. Soubor během hodiny odehrál téměř čtyřicet stran textu. To je to kvantitativní konstatování a ono kvalitativní vyznívá velmi podobně: na jevišti se hrál především text. Postavy neřeší situace, ale jen se hraje text. O základních dějových momentech pohádky se na jevišti zase jenom mluví. Tím pádem chybí pohádce dramaticčnost, ten potřebný střet protikladů. Nejsou tu realizovány situace jako základní nosníky dramatickosti. Ještě nejživotnější vychází postava učitele Ámose, které je dáno dění komentovat a právě v těchto momentech, kdy se představitel obrací do publika, je postava najednou kontaktní a sděluje postoj k právě vyprávěnému. Výtvarné řešení inscenace se ubírá cestou jisté ilustrativnosti. Možná by to tomuto souboru více slušelo na přehlídce venkovských souborů.

Soubor **Kandrdásek Atlas z Přerova** přivezl Čapkovu **POŠTÁCKOU POHÁDKU** v dramatinizaci J. Turnovské a I. Kolaříka. Tato inscenace je pokusem zahrát dramatinizovanou pohádku. Pokusem docela platným. Sice tu máme místo pana Kolbaby paní Kolbabovou, ale zároveň představitelku citlivou pro hru. Inscenace je docela milá svým provedením, projevuje se tady i určitý výtvarný názor. Úskalím právě je právě klíčový moment pohádky: setkání paní Kolbabové s poštovními skřítky a rozpoznání důležitosti jednoho dopisu bez adresy. Tento klíčový moment, který přiměje paní Kolbabovou vydat se hledat neznámého adresáta jednoho dopisu plného lásky. Celá scéna setkání se skřítky proběhne příliš samozřejmě, nedostává se jí toho zádučního iniciačního významu. Nicméně soubor Kandrdásek si odváží čestné uznání.

Text Hanse Christiana Andersena **DĚVČÁTKO SE SÍRKAMI** se rozhodla přivést na jeviště skupina děvčata se svou vedoucí Michaelou Kuchařikovou ze **ZŠ Velký Újezd**. Na představení bylo znát velké zaujetí předlohou. Z inscenace cítíme tu touhu sdělit svůj zážitek z předlohy, ale zároveň v tomto ohledu má inscenace jisté obtíže – je v ní určitá disproporce mezi zamýšleným sdělením a sdělením realizovaným. Jako by inscenace předpokládala, že divák zná text předlohy. Inscenace totiž motivy své předlohy jen naznačuje, místo toho, aby je učinila plnohodnotným jevištním vyjádřením. A tak jako máme „knižní ilustrace“, tak v tomto případě by se dalo říci, že šlo o „jevištní ilustrace“ k Andersenovu textu. Ilustrace ovšem emotivně působivé. Pro vyjádření roviny představ a věcí přesahujících realitu si děvčata zvolila formu stínohry. Hudební doprovod je realizovaný živě na nástroje. Inscenace se vůbec pokouší vytvářet na jevišti obrazy. Z představení je cítit, že jde o kolektivní dílo, připravené a provedené s velkým zaujetím, což lektorský sbor ocenil čestným uznáním.

Podobně a ještě větší obtíže jako „Kouzelnice Halibela“ mělo i představení **ZŠ Komenského z Přerova POHÁDKA O PRINCEZŇE SOLIMÁNSKÉ**. Opět šlo o představení, ve kterém se hraje text. Už samotné zpracování, které soubor použil, v mnoha ohledech – místo dramatického vyjádření - věci popisuje. Znásobeno je to ještě postavou vypravěče, která na rozdíl od postav vypravěče z „Kouzelnice Halibely“ není s dějem provázána, stojí naprosto mimo vyprávěnou pohádku a je bez jakéhokoliv vztahu k dění na jevišti. A aby toho nebylo málo, vypravěč nám řekne, kde se právě nacházíme, a ploché malované kulisy nám tuto informaci přinesou ještě jednou. Tedy opět – výtvarné řešení nepřináší nic pro hru, jenom popisně označuje, v jakém prostředí se nacházíme. Postavy nevstupují do vztahů, neřeší žádné situace a tudíž nejednají ani slovem, jenom mluví. Kdo v tomto představení neustává, jako by nebyl...

Dramatický kroužek **DDM z Mohelnice** představil **POHÁDKU O MOBILNÍM TELEFONU aneb KAM SE ČERT NEDOVLÁ**. Text je podobenstvím o smlouvě člověka s peklem. V pohádce uzavírá Hrdina smlouvu na užívání mobilu, se kterým se dovolá, kam jen si pomyslí a dostane každou věc, jakou si vymyslí. Hrdina zaprodal duši. Smlouvu jde vypovědět jen v případě, že se Hrdina někam mobilem nedovolá. Poměrně vtipný, faustovský mýtus parafrázující příběh se na jevišti především demonstroval. Nešlo ani o hraní, nešlo o budování situací, postav a vztahů. Tady se jen to, co se dělo, ukazovalo, demonstrovalo. V případě pohádky – morality je to docela možný inscenační způsob (v takovém případě je totiž nejdůležitější poučení z demonstrování příběhu). Ono demonstrování (tj. vizualizované) může vcházet do určitého významového napětí s tím, o čem se pouze mluví. Inscenátoři nás nenechali na pochybách, kdo je to ten dealer mobilních telefonů – představili ho jako chlápka s velkými čertovskými rohy. (V textu hry se nikde tak přímočaře tato postava nepojmenuje.) Toto řešení zase poukazuje k inscenačním prostředkům morality: zlo je od prvního okamžiku jasně označeno. Inscenátoři se tak vzdali možnosti, aby na to zamýšlené podobenství diváka postupně přivedli. Dramatický kroužek z mohelnického DDM byl především pochválen za výběr textu, za samotné zpracování už mnoho chvály neposbíral.

Pohádku s písničkami **O BUDULÍNKOVI** (zpracovanou podle nahrávky Schola cantans) předvedly děti ze **ZŠ Běloutín**. Způsob podání pohádky v sobě nezapře vychází předlohou. Inscenace vede děti k rozvíjení dovedností zpěvních, mluvních i veřejného vystupování. Zdá se, že v tomto je ten hlavní aspekt celé inscenace. Děti zpívají v úvodu písničku „Pojďte s námi do pohádky“. Zpívají hezky, ale komu je tato písnička adresována, proč se zpívá, to zůstává stranou. Ale jsou zde momenty, které překračují didaktické zadání. Ve scéně, kdy dědeček a babičkou vyhánějí lišky z nory, aby zachránili Budulínka, se nezpívá obligátní písnička, ale

hraje se na nástroje. Babička na flétnu (slabě a nedostatečně) a dědeček na trubku (s dostatečným účinkem na lišky). Místo je to vtipné, dramaticky účinné, ale především je v provedení dětem vlastní. Ještě se objevilo několik momentů, které překročily dovednostní polohu inscenace. Škoda, že z nich nebyla inscenace poskládána celá.

Za východisko své inscenace si kolektiv dětí ze **ZŠ Leština** vzal krátkou básničku s názvem **DVA ČERTI**. V případě tohoto představení šlo o kolektivní recitaci či inscenované verše. Pro hravé verše našly děti hravé i rytmické a rozpočítané etudy - obrazy. Z krátkého představení je cítit chuť si společně básničku přehrát, z jeviště jde energie. Z dětí je vidět, že své hře dobře rozumějí a že je i jejich dílem. Ono rytmicko pohybové ozvláštění veršů není vždy přesně srozumitelné. V tomto případě však nebyl ten první cíl samotná inscenace, ale kolektivní hra a souhra, hravý pokus o jevištní podání veršů, za což porota také kolektivu udělila čestné uznání.

Pohádka **O SNĚHOVÉ KRÁLOVNĚ** byla původně připravena s žáky jedné třídy **ZŠ Postřelmov** jako třídní besídka pro rodiče. Úspěšná besídka se dostala přes letošní Andersenovké výročí s úspěšným vystoupením v místní knihovně až na olomouckou krajskou přehlídku. Představení pro někoho možná líbivé, ale naprosto prázdné a bezcenné (chtělo by se říci kýčovitě). Děti sedí ve velkém půlkruhu na židlích, stranou sedí starší spolužačka dětí, která čte vyprávěcí pasáže na mikrofon. Příběh z části sdělí vyprávěčka (děti vyprávěné demonstrují), z části je příběh dětem odehrán a navíc proložen písničkami. Písničky jsou ovšem převzaté z muzikálové podoby a pouštějí se z originální nahrávky. Děti tedy předvádějí playbackový zpěv a tanec v choreografii, která se rovněž usiluje napodobit dospělácké předobrazy. Celá inscenace jde cestou nápodoby dospělého světa. Malí hrají ty velké jejich nápodobou. A ty malé hrají jako velké herecké hvězdy. A protože inscenace je divadlem poučena jen okrajově, sahá k prostředkům, jež působí až tragicky směšně: ve scéně, kdy se Gerda dostane k loupežníkům, jsme svědky toho, jak kluci s namalovanými kníry pod nosem „opékají nad ohněm“ plyšového králíka nabodnutého na klacku... Diskuse kolem představení se nedostala dál než k neúspěšným pokusům objasnit v čem tkví podstata dětského divadla a že právě dětské divadlo by mohlo a mělo být alternativou k televizní pseudokultuře Dády Patrasové.

Z celkového počtu osmi předvedených inscenací v šesti z nich byla na jevišti postava vyprávěče. Bez zaváhání lze říct, že všechny inscenace by se bez svých vyprávěčů velmi jednoduše obešly. Dokonce by jim to prospělo. Prospělo především v tom, že by to inscenátory nutilo vyprávět příběh především prostředky jeviště nikoliv prostředky literatury.

VaK

Moravskoslezský kraj

Recitátoři v Ostravě

Krajská přehlídka recitátorů Dětská scéna v Ostravě se koná tradičně v péči divadelního studia Dividlo a Dramacentra DDM v Mariánských Horách a jeho obětavých pracovníků. Letos 15. a 16. dubna 2005, v pátek pro 1. a 2. kategorii, v sobotu pro 3. a 4. kategorii. Po vyhlášení výsledků mají recitátoři po oba dny možnost zhlédnout představení přehlídky souborů, probíhající v odpoledních hodinách.

Tradiční ostravské recitační přehlídky zůstává její jak srdečný, tak příjemně slavnostní ráz. Potěšující je pozornost provázejících rodičů i pedagogů k výkonům všech zúčastněných. Za zmínku stojí i příznivá atmosféra obou závěrečných debat s lektorským sborem. Nejen pro velkou účast a zájem doprovázejících dospělých, ale i pro dotazy, připomínky a vyjádření pocitů samotných recitátorů (3. a 4. kategorie). K průběhu jednotlivých kategorií:

I. kategorie: prokázala, že dobrý výkon je založen na kvalitním textu, který podpoří přirozenost ještě zcela dětského projevu. Překvapující jsou opakované a výrazné prohršky v intonaci otázek a kolovrátkový přednes, jako by snad právě toto bylo znakem „školního“ recitování. Porota ocenila výkony, kde byl patrný vztah k textu, přirozené sdělení, přirozená radost a veselost ve spojení se správnou artikulací a bez velkých intonančních chyb. Ocenění si odnesli **Barbora Halamová**, ZŠ Komenského Frýdek-Místek, **Kateřina Kubesová** ZŠ Větřkovice, **Nikol Solková**, ZŠ Porubská, Ostrava-Poruba, **Radka Cabáková** ZŠ Janáčkova, Krnov (se zajímavým textem L. Dvořáka: Kdo dělá den, kdo dělá noc) a **Filip Šlapal** ze ZŠ Šeříkova Ostrava s textem I.M. Jirouse, který zaujal osobitým, živým vystoupením a radostí z možnosti komunikovat s posluchači. Text si prokazatelně z nabídnutých vybral sám.

II. kategorie: nasadila vysoko laťku ve vyspělosti k přístupu k textu. **Magdaléna Hrudová**, CZŠ Hradec nad Moravicí, (D. Fischerová: Jak slunko na všechno přišlo) **Radka Krčová**, ZŠ Břidličná (D. Fischerová: Lenka a Nelka) postupují na národní přehlídku za předvedení snahy o barvitě a přitom přirozené sdělení, za citění humoru a projevenou osobitost. **Adéla Lebánková**, ZŠ Žakovská, Havířov (M.Lukešová: Mariana a Klára), doporučena jako náhradník, je výrazná, energická, přirozeně intonuje verš. Oceněny byly dále **Magdaléna Fajtová**, ZŠ Otická, Opava (E.Horelová: Jak si představuji své štěstí) za dobrý výběr a přirozený projev, **Rozina Bálková**, ZŠ Waldorfská, Ostrava (D. Mrázková: Zlatá tráva) za suverénní kultivovaný projev, práci s hlasem, představitost.

V besedě jsme mj. upozornili na rozdíl ve zdravé ctižádostivosti výrazně sdělit a na počínající tendenci k vykalkulované libivosti, která brzdí rozvoj předpokladů.

III.kategorie: byla ve výkonech nejméně vyrovnaná. Projevu se zřetelně, kde účast na přehlídce je jednorázovou záležitostí a kde se recitátor pod dobrým vedením přednesu věnuje. S nevalitním textem interpret nemůže uspět, i když jeho snaha je zjevná. (J. Žáček: Jak je důležité mít Pilipa, J. Žáček: O spořádaném a marnotratném křečkoví). V propozicích přehlídky - pokud je jim věnována pozornost - by se měl zdůraznit smysl výběru druhého textu. Ve většině případů je vidět náhodnost a bezradnost ve volbě. Oceněné výkony potvrzují, že jsme slyšeli i velmi dobré výkony: **Barbora Švabíková**, ZŠ B.Němcové, Opava, byla oceněna za aktivní přístup k interpretaci obou textů, **Anežka Schindlerová**, ZŠ Komenského, Odry, doporučena jako náhradník na národní přehlídku, **Barbora Čechová**, Gymn. O. Havlové, Ostrava-Poruba, postup na národní přehlídku za odlišné pojetí obou textů, kontakt s posluchačem a zvládnutí přímé řeči. **Ivo Sedlák**, ZŠ a ZUŠ Třinec předvedl soustředěný propracovaný výkon a dovednost dospět k vyznění pointy, postup na národní přehlídku.

IV. kategorie: je v Ostravě příznačná celkovou vyspělostí většiny potenciálních účastníků Wolkrova Prostějova. Projevu se jednak volbou autorů (P. Verlaine, R. Thákur, J. Prévert, V. Vysockij a další). Ambiciózní a méně zkušený interpreti však podcení rozbor textu a vyznění je často matoucí, rozpačité a k posluchači nedojde.

Početnou skupinu této kategorie však tvoří mladí lidé, kteří se přednesem zabývají z hlubšího zájmu. Mnozí se objevují na přehlídce opakovaně. Porota z patnácti zúčastněných ocenila sedm zajímavých výkonů: **Ivo Sedláček**, ZŠ Ostrčilova, Ostrava (K.Poláček:Bylo nás pět), postup na národní přehlídku, **Pavla Cabáková**, ZŠ Janáčkovo nám., Krnov (R. Asquithová: Akta usouzené pubertáčky, I. Wernish: Po stole popolézá.), postup na národní přehlídku **Ondřej Kopička**, ZŠ Vrchní, Opava, (J. Wolker, Žebráci, L. Aškenázy: Rozhovor o smrti), náhradník na nár. přehlídku. Další ocenění za zajímavý přístup k vybraným textům: **Agáta Hladíková**, ZŠ Havlíčkova, Český Těšín, **Iveta Kocifajová**, Maticní gymnázium Ostrava, **Iveta Vankátová**, Gymnázium Třinec, **Alexandra Cetlová**, Mendelovo gymnázium Opava.

Dotazy recitátorů se týkaly zejména práce s tělem, nejasností, co je dramaturgie, co přednes a monolog. Napadá mě, že setkání s nejstaršími ve fázi přípravy na přehlídku by přineslo ovoce!

Úvaha, námět a dík k závěru: Zdanlivě nenápadná úloha tajemníka má vliv na utváření atmosféry. Vysloví bezprostřední poděkování, povzbudí následujícího k výkonu. Vřelé díky tajemnici poroty Táně Čempelové.

Lektorský sbor:

I. a II. kategorie: Helena Skálová, Adina Bálková, Jana Křenková, Eva Bělohlová

III. a IV. kategorie: Hana Cisovská, Hana Rychecová, Adina Bálková, Jana Křenková

Jana Křenková

Dětské divadlo v Ostravě

Regionální přehlídky Dětské scény 2005 v Ostravě se zúčastnilo celkem deset českých a jeden slovenský soubor. Nebudu popisovat jednotlivá představení, ale spíše se pokusím zachytit to, co se mi jeví jako dobré a pro divadlo hrané dětmi použitelné, a co se mi naopak zdálo problematické. Jako klíč jsem si zvolila jednotlivé složky zhlédnutých inscenací. Prezentovaná představení budu uvádět jako příklady. Nepůjdu tedy cestou postupného rozboru jednotlivých inscenací. Ráda bych dospěla k obecnějším závěrům nebo alespoň k položení otázek, které mě v souvislosti s divadlem hraným dětmi (ale vlastně s divadlem hraným neprofesionály vůbec) a pochopitelně i v souvislosti s koncepcí studia v Ateliéru dramatické výchovy na Divadelní fakultě JAMU, kde pracuji, neustále pronásledují. Řadu let se

totiž pokoušíme najít takový model a strukturu studia na Divadelní fakultě, abychom připravovali do praxe profesionály, kteří budou schopni vytvářet s dětmi, mladými lidmi i dospělými neprofesionály kvalitní divadlo. Každé setkání s takovým divadlem nabídne další pohled, novou inspiraci, ale ovšem i nové otázky. Ale teď k Ostravské přehlídce.

Dramaturgie. Shrnutí – tradiční. Žádné překvapení. Ve dvou (nejméně) případech sloužil jako předloha pro inscenaci známý a již inscenovaný text. Jistá jsem si inscenací **DS Treperendy ze ZŠ Melč Justýna a upíři** (uvedeno na motivy Briana Jacquese, ale viděla jsem inscenaci Justýna a upíři na Dětské scéně před dvěma lety a domnívám se, že jde o tentýž text) a inscenací **DS Vrabčáci Popoluška**. U Popolušky je uvedeno „neznámý autor“, ale kratičká a skutečně vtipný text (alespoň na první poslech) je údajně šířen internetem a hraje se často pro obveselení na večírcích a podobných příležitostech. Skutečně je to spíš taková táboráková scénka pro pobavení. Text je ve slovenštině, což je nosným humorným prvkem právě v provedení českých dětí. Ale není to našťástí humor podbízář a laciný, ale naopak poměrně inteligentní. Mám pocit, že i předloha pro další představení **DS Vrabčáci ZŠ Hnojník Sedmá hlava** (podle pohádky Miloše Macourka) byla už podobným způsobem zpracována. Na tom ale neshledávám nic závadného. Dobrých textů je velice málo a není důvod ty osvědčené a prověřené zinscenováním používat. Pokud inscenátoři přistoupí k hotovému textu jako k východisku pro vlastní hledání jevištního tvaru (a ve všech zmiňovaných případech tomu tak bylo), proč ne.



Mnohdy (a tentokrát jsme toho byli častými svědky) není vedoucí souboru vybaven pro všechny úkoly, které jsou na něj při tvorbě inscenace se skupinou dětí kladeny. Může být skvělým pedagogem a už méně dramaturgem nebo dokonce dramatikem (ať už vytváří vlastní text nebo dramaturgizuje literární předlohu). Takových ne příliš dobře sestavených pásem a dramaturgií se objevilo hned několik. Nejproblematičtější se mi zdál výběr textů Jany Kroučkové v pásmu „**Tekuté věci máme rádi přeci**“ (**DS Štělky Český Těšín**, vedoucí Jana Doudová). Nejen že spojení textů (nějak volně souvisely s vodou nebo spíš tekutinami) nevytvářelo celek, navíc některé texty nebyly skutečně vhodné pro interpretaci dětí. U textu pohádky **Sněhurka a trpajzlíci** (**DS Štěk Opava**, vedoucí Daniel Kollmann) je v programu uveden Daniel Kollmann a „pohádka dle klasické předlohy po Štěkavsku“. Středání vážné polohy (zlá královna) s komickými výstupy trpaslíků a prince (mnohdy humor připomínající zábavné pořady komerční televize, a to i způsobem podání, kdy je hráno přímo do publika, které je jaksi vyzýváno, aby se smálo) příliš nefunguje. Vážné pasáže prostě nemůžeme brát vážně. Je ale jasné, že si představení nachází své publikum. I když možná i proto, že zapadá do vkusu, který je systematicky komerčními médii pěstován. Představení **DS Čerti z Ostravy Habrůvky** je uvedeno „na motivy...“, tedy na motivy knihy Ondřeje Sekory **Ferda mravenec**. Divák, který předlohu důvěrně nezná, by asi stěžoval, že představení navíc obsahuje mnoho pasáží, které nejsou zcela přesně fixovány, usazeny, a tak je srozumitelnost závislá na momentálních dispozicích dětí, kterým ale chybí dostatek zkušeností. **DS Přípravka Nový Jičín** (vedoucí Věra Matýsková) uvedl **Jazykový kabaret** neznámého autora. Proti výběru textů nelze nic namítat. Nepodařilo se ale vytvořit v názvu slibovaný kabaret ani jiný scénický tvar. Postava učitelky byla nejasná a dětskou představitelkou navíc ne zcela zvládnutá, především nebyl jasný vztah dětí k ní (a naopak) a vztah všech k sdělovaným textům. Slovenský soubor **DDS Kamarát z Martina**, vedoucí Emilie Hajdúchová uvedl hru Sašo Serafimova **Krajčír pohádek**. Představení v mnohém na téměř profesionální úrovni (zejména pak v hereckém projevu hlavních představitelů) trpělo právě ne příliš šťastným výběrem předlohy. Text sám je komplikovaný (do základního příběhu jsou vloženy tři další „pohádečky“) a místy málo srozumitelný (ne díky slovenštině, ale díky jeho stavbě). Nemohu se ubránit poznámce, že text sám byl jaksi „pod věk“ představitelů, a to jak pod věk fyzický (byli na horní hranici věkového vymezení Dětské scéně), tak i pod věk ve smyslu jejich zkušeností s divadlem a vybaveností pro divadlo. Ale že starší děti hrají pohádku pro menší děti není zase tak neobvyklé. Hlavní problém vidím tedy v kvalitě inscenovaného dramatického textu. Textovou předlohou představení **DS Začít spolu - step by step z Havířova** (vedoucí Renata Navrátilová a Jana Vacková) byla básnička Jiřího Žáčka **Kolik tet má Agáta**. Podtitul zněl: Volný pokus o divadelní začátek – co je to role. Už samotný název souboru a podtitul napovídá, o co šlo. O kratičká (inzerováno pět minut, ale myslím, že to ani pět minut nebylo), sympatický, malým začínajícím dětem zcela odpovídající „útvar“, ve kterém se každý z členů souboru představil jednou z vět básničky jako jedna z tet Agáty. Se vším všudy. S gestem (a gustem), v kostýmu z dostupných zdrojů všelijak poskládaným, s radostí ze hry. Je-li to první krok, pak je to krok slibný a krok správným – divadelním – směrem. **DS Temperka Trinec** (vedoucí Marcela Kovaříková) uvedl **Pohádku o hadích nožkách** Hany Doskočilové v úpravě vedoucí souboru. Text vtipný a upravený a inscenovaný přesně na míru dětem ze souboru. Šťastná (a poučená) volba textu, který umožnil rozehrát příběh ve dvou rovinách – pohádkově bajkově a „souborově“. Skrze sdělovaný text jsme pak sledovali také hru mezi dvěma chlapci (hlava a ocas hada) a „pištičící“ skupinkou děvčátek (hadí nožky), snažících se marně poněkud otrávené kluky získat pro své holčičí zábavy. Obě poslední uvedené inscenace jsou dokladem toho, jak obrovskou úlohu dramaturgický výběr, výklad a úpravy textu mají pro vytvoření dobré inscenace. V obou případech šlo o výběr kvalitních textů a o výběr vycházející z posouzení možnosti skupiny dětí, odpovídající jejich věku, zkušenostem a možnostem (hlavně možnostem sdělovat témata předlohy a nalezená vlastní témata divákům), respektující skladbu souboru a nepochybně posouvající jejich divadelní zkušenost o další krok kupředu.

Mám-li charakterizovat žánr uvedených inscenací, pak se v drtivé většině případů jednalo o nejrůznější typy a formy epického divadla (budeme-li za ně považovat i více či méně „zdívaldelněný“ přednes básnického nebo prozaického textu). I tam, kde jsme byli svědky hraní postav v situacích (ne vždy by se dalo říci dramatických), nás provázel inscenací „vypravěč“, i když jím byla v některých případech (**Justýna a upíři**, **Krajčír rozprávok**) jedna z postav děje. Je zřejmé, že si děti (a vedoucí) poradí spíše epickým principem než s výstavbou dramatických situací. Ostatně proč ne. Je ale pravda, že zvládnutá (režijně i „herecky“) dramatická situace má onu sílu divadla působit na diváka a vyvolávat emoce a otevřenou otázku pro mě stále zůstává, zda se tak neděje v divadle hraném dětmi, protože prostě v určitém věku nemohou děti postavy věrohodně zahrát, nebo proto, že vedoucím chybí zkušenost a neobjím se říci a talent takové dramatické situace vytvářet. To je ale otázka zcela zásadní a vyžaduje důkladný průzkum, reflexi dosavadní praxe dětského divadla a rozsáhlou diskusi. Víím jen, že jsem taková představení (a vždy představení mimořádných a talentovaných osobností působících v oboru) viděla. Nechci tím snižovat všechny zmíněné typy a formy epického divadla. Jejich vhodnost pro děti všeho věku a pro vedoucí, kteří si na „činohru“ prostě netroufají, je neoddiskutovatelná. Je to jen povzdech diváka, že je někdy v divadle hraném dětmi toho divadla nějak málo.

Režie. Byla. Alespoň podle programu, kde bylo téměř pod každou uváděnou inscenací napsáno „režie...“. Výjimkou byla tři představení (**Justýna a upíři**, **Sněhurka a trpajzlíci** a **Kolik tet má Agáta**), kde ale bylo režijní vedení zřetelně znát, a to, že se vedoucí souboru neuvedli jako režiséři, může mít nejrůznější důvody a není to nijak směrodatné. Mluvíme-li o režii, pak máme na mysli nejméně dvě oblasti. Jednou je vytvoření režijní koncepce, tedy převedení dramatického textu, literární předlohy, námětu do jevištního tvaru, vytvoření jeho struktury, nalezení „inscenových klíčů“ atd. atd. Druhou je pak práce s interprety, naplnění jevištní koncepce jejich konkrétními „hereckými“ výkony. Ve šťastných případech (**Pohádka o hadích nožkách**, **Kolik tet má Agáta**, svým způsobem i **Justýna a upíři**) se obojí sejde dohromady a je vytvořen jevištní tvar, který hrající děti dokážou téměř beze zbytku naplnit, který jim (jejich dovedenostem, schopnostem, divadelní zkušeností) prostě sedí. Jinde jsme svědky vytvoření tvaru, na který členové souboru prostě nestačí. Buď je to jako v inscenaci **Ferda mravenec** tvar příliš „rozvolněný“ a neurčitý, který má být dotvářen hrou dětí, na což ovšem nelze (zejména v případě dětí s malou zkušeností) spoléhat. V **Sněhurce a trpajzlících** zase nejsou vystavěny vážné situace tak, aby jim mohl divák uvěřit a cítit to, co se předpokládá, že cítit bude (strach o Sněhurku, strach ze zlé královny...) a v „neudělaných“ situacích si pak

interpreti díky své malé zkušenosti a vybavenosti prostě neví rady, což je nutí někdy nepřírozně přehrávat. Komické výstupy trapslíků a prince jsou pak inscenovány tak, že jsou zcela prvoplánově „hrnuté“ přímo na diváka včetně očekávaných (a skoro by se chtělo říci vynucovaných) reakcí. Nezbytně se pak aktéři prostě předvádějí. Byli jsme ale svědky i výborně vybavených dětí, které ale nemohly své dovednosti plně uplatnit v jevištním tvaru, jehož režijní řešení nebo spíše režijně dramaturgické řešení bylo málo nápadité, nedávalo dostatek prostoru pro akci, pro jednání. Problematická se z tohoto pohledu jeví inscenace **Krajčír pohádek** (hlavně v nedotažených a nevystavěných akcích – jak to nazvat – snad lidu, občanů, davu?), přestože bylo zřejmé, že děti jsou pro divadelní práci systematicky vybavovány. Chyba tedy nebyla v nich, ale ve způsobu, jakým byly situace vystavěny a režijně vedeny. Skvěle vybavené a v dobrém slova smyslu sevcivé děti v inscenaci Tekuté věci máme rádi přeci se bohužel „nesešly“ s nevhodně vybranými texty a ne příliš nápaditým aranžmá. V inscenaci **Jazykový kabaret** chyběl zcela výklad postav (alespoň učitelky a vztahu „třída“ k ní a mezi sebou navzájem) a tak vlastně nebylo o čem hrát. Příkladem byla pak jak ve vtipném režijním pojetí, které dětem sedělo, tak i v tom, jak dokázali tuto koncepci děti beze zbytku naplnit, inscenace **Pohádka o hadích nožkách** souboru z Třince.

Opět se v souvislosti s režii, režijně dramaturgickou koncepcí a s vedením dětí objevují další otázky. Je skutečně pravda, že má být ponechán dětem na jevišti prostor pro hru? Není to vůbec to nejtěžší, co ani mnozí profesionální herci nedokážou? Tedy nemyslím hrát si, ale hrát si tak, aby se udrželo tempo, rytmus, struktura inscenace, aby se nerozměňovala, neztrácela na sdělnosti. Není naopak pevnější a fixované aranžmá větším prostorem pro svobodu (svobodu v přesně daných pravidlech a hranicích)? Osobně si myslím, že ano. Ovšem s tím, že se taková svoboda začne objevovat po dlouhém zkoušení a pilování a někdy až po několika (možná i mnoha) reprízách, prostě tehdy, kdy je skutečně dané aranžmá bravurně zvládnuto. Připravít se musíme také na to, že než k tomu dojde, projde inscenace fázemi, kdy se z ní vytratí všechen život a bude se podobat spíše spartakiádě než divadelnímu představení, které komunikuje s diváky. Vzpomínám si při té příležitosti na slova ruského pedagoga herectví Drozdina pronesená na nedávné besedě na Divadelní fakultě JAMU: svoboda hereckého projevu začíná až na vrcholu dokonale zvládnuté dovednosti. Další otázky k řešení, průzkumu, diskusi.

Scénografie. Napsala jsem v souvislosti s režii, že není podstatné, co uvádí vedoucí souboru v programu, tedy zda sám sebe uvádí jako režiséra. Možná to podstatné je. Možná je to signál, jak sám sebe a jednotlivé složky divadelní práce vnímá. V programu se objevují různé varianty: „Úprava, režie a scénografie“ (u čtyřech z jedenácti souborů), „Režie a vše“ (dvakrát), „Režie“ (jednou), „Úprava a režie“ a „scéna a hudba“ (tako rozděleno mezi vedoucí a její dva spolupracovníky), pouze „Hudba“ (jednou). Ve dvou případech jde spíše o pokus vyhnout se uvedení sebe sama jako režiséra, scénografa, autora úpravy textu: „Běžné nasvícení jeviště, zatahování opony...“ a „Volný pokus o divadelní začátek – co je to role?“. Z výčtu variant by se dalo soudit, že většina vedoucích vnímá divadlo ve všech jeho složkách (i když vyjádřeno někdy souhrnným názvem „a vše“) a sami sebe za jejich tvůrce považují. Nejméně se to ovšem projevuje právě v oblasti scénografie. Málokdy se setkáme s nápaditou a promyšlenou prací se scénou a kostýmem. Nesdílím názor, že soubory nedisponují dostatkem financí, ani že většina inscenací byly jen „drobničky“, které ani větší práci se scénou a kostýmem neunesou. Slovenský soubor z Martina měl náročnou scénu i kostýmy. V programu se dočteme, že na obojím spolupracovali profesionálové. Výtvarně možná bylo obojí čisté a působivé, dramaticky ovšem nikoliv. Kostýmy jako varianty v jedné (světlé, skoro bílé) barvě nepomáhaly rozlišit a charakterizovat jednotlivé postavy a scéna (stejnou látkou potažené hranoly) spíše ubírala hrací prostor a mnoho se s ní dělat nedalo (jen mírně přestavovat, rozhodně ne si na křehké konstrukce stoupnout, sednout). Byla tedy spíše než funkční scénou pouhou dekorací (a zřejmě i poměrně nákladnou). Naopak drobnička ze všech nejdrobnější (ani ne pětiminutová **Kolik tet má Agáta**) ukázala, jak lze i na tak malé ploše s kostýmem (pravděpodobně s téměř nulovými náklady, s tím, co se najde ve skříních v každé domácnosti) citlivě, promyšleně a se vkusem pracovat. Projevem snad jakési bezradnosti a nepoučenosti v oblasti scénografie jsou tzv. jednotné kostýmy. Ale jednotný (sjednocující) kostým jde často proti potřebě i u malých a spíše epických útvarů rozlišit jednotlivé postavy, pojmut je ne jako jednotný dav, ale jako individuality ve vzájemnými vztahy a s rozvrstvenými vztahy k sdělovanému. Zvláštní kapitolou je mnohdy nesourodý „černý základ“ (na černém pozadí se ale hrací ztrácí) a černý kostým má svou výpovědní hodnotu a určení, které je ale jen v ojedinělých případech skutečně v souladu s inscenačním pojetím). Samozřejmě se nejčastěji objevuje běžné dětské oblečení. Ale i v těchto případech je dobré brát je jako kostým, takto s ním zacházet (včetně známého skoro rituálu „převlečení se do kostýmu“, který by měl znamenat i přijetí postavy). Málo toho bylo na přehlídce k vidění i oblasti scény a práce s ní. Nejčastěji se hraje na rovném jevišti v prázdném prostoru a každý profesionální herec ví, že to je to nejtěžší, co jen si lze představit. Nemít si na co sednout, na co vylézt, o co se opřít (nebo naopak mít něco, na co se ale sednout ani vylézt nesmí, aby se to nezničilo) v podstatě znamená, že klademe na děti úkol i pro dospělé profesionály nesmírně náročný. Ostatně i děti samy, vyhledávají pro své hry členitý prostor, rozhodně neupřednostňují rovnou prázdnou plochu. Nechci podrobně rozebírat jednotlivé inscenace a jejich scénografii. Chtěla jsem jen poukázat na fakt, že se ještě stále spíše ojediněle setkáváme se scénografií poučenou (a scénografií chápou jako bytostnou součást režijně dramaturgické koncepce inscenace, nikoliv jako pouhou dekoraci). Přitom kostým, scéna jsou tím, co nesmírně pomáhá učinit jevištní jednání konkrétním, pomáhá mu vymanit se jakési obecnosti (všeobecnosti) a napomáhá jeho čitelnosti a sdělnosti pro diváka. Vedle už v souvislosti s kostýmem zmíněných Agátiných tet jsme mohli na přehlídce vidět i velmi dobrou práci s rekvizitou – loutkou, dlouhým vycpaným látkovým hadem v již zmiňované inscenaci **Pohádka o hadích nožkách z Třince**.

Málo (a takového, o čem by stálo za to mluvit) se objevilo i v oblasti scénické hudby a zvuku. Samozřejmě, že drobné epické útvary mnohdy ani hudbu nepotřebují. Zdá se mi, že pokud se hudba v inscenaci objeví, je využita citlivějším způsobem, než tomu je u výtvarných prostředků. Nechci se ale pouštět do rozborů v oblasti, kde sama u sebe cítím vážné nedostatky. Snad jen obecnější úvaha. Přestože hudebně dramatické žánry patří v současné době k divácky nejoblíbenějším, setkáváme se s nimi v divadle hraném dětmi jen zřídkakdy. Není to i tím, že prostě zpívat se musí umět, že poznáme, když někdo zpívá falešně, když zpívat neumí? Neplatí ale totéž pro hraní na jevišti? Neměli bychom na ně pohlížet stejně? Neměli bychom si klást více otázek, jaké dovednosti a schopnosti hraní vyžaduje (a nemyslím jen pohybovou a hlasovou průpravu) a jak je u dětí systematicky rozvíjet? Ví, že tato oblast patří v divadle hraném dětmi k nejpropracovanějším, že zvláště děti ze souborů ZUŠ jsou pro hraní na jevišti výborně připravovány. Mám na mysli spíše ty inscenace, kde je možné vycítit přístup, který by se dal charakterizovat jako „hrát může každý, každý přece umí mluvit a chodit“. Další oblast plná otázek, některé zodpovězené, některé stále otevřené. Co je to „dětské herectví“? Existuje vůbec něco takového? Jaká jsou specifika dětského (hereckého?) projevu v jednotlivých věkových obdobích? A nezačínáme vždy jen s malými dětmi. Vznikají soubory starších dětí, děti bez předchozí zkušenosti a průpravy. Jak začínat se staršími začátečníky, kteří se ale dali dohromady, protože chtějí hrát divadlo. Teď hned.

Povinnost referovat



o Ostravské přehlídce mě dovádí k úvahám spíše obecného charakteru. Jaký by tedy měl být vedoucí dětského (a vlastně jakéhokoliv neprofesionálního) divadelního souboru. Co by všechno by měl umět, znát? Vypadá to skoro na jakéhosi „nadčlověka“, „nadumělce“. Měl by být dramaturg (a ve většině případů vzhledem k nedostatku dramatických textů pro divadlo hrané dětmi i dramatik), měl by být režisér a pedagog herectví, měl by být scénograf, hudebník... nebo alespoň od všeho trochu? A v neposlední řadě i schopný manažer. Měl by mít talent jako každý umělec. Ale jaký talent? Pro kterou ze zmíněných oblastí? Nebo pro všechny alespoň trochu? A nepochybně to nejde bez velkého pedagogického talentu. Ale kdo z nás, kteří v této oblasti pracujeme může o sobě prohlásit, že potřebné znalosti a dovednosti a i talent má? Přesto vznikají dobrá představení hraná dětmi, dobré a vynikající inscenace. Domnívám se, že jde o specifickou profesi (a tím i specifické nadání a následně i o potřebu specifického vzdávání). Divadlo není jen spojením různých uměleckých druhů (výtvarného umění, hudby, literatury...), ale použitím prostředky těchto umění se stávají ve vzájemném propojení bytostně dramatickými. Tak lze uvažovat i o specifické profesi řečnické divadelního tvůrce, inscenátora, člověka, který vnímá jednotlivé složky skrze jejich vzájemně se propojující

dramatickou funkci. Taková profese existuje (podobně fungují i malá profesionální nebo amatérská tzv. studiová divadla) a lze ji dokonce i studovat. Vím (viděla jsem) že například na Divadelní fakultě v Utrechtu pod názvem „Theatre maker“ (divadelní tvůrce). Obor studují lidé, kteří si sami hry píšou, režírují, vytvářejí scénografi, scénickou hudbu a zvuk a sami si je i hrají. Ale v divadle hraném dětmi, neprofesionály musíme jít ještě dál. Tady nejde jen o „inscenátorské“ schopnosti, dovednosti, znalosti. Jde o vedení procesu tvorby, o rozvíjení tvůrčích schopností skupiny a jejich jednotlivých členů. Jde o přizpůsobení vlastních uměleckých ambicí potřebám a možnostem skupiny, jde o výchovu a vzdělávání. I na to už v Utrechtu (a předpokládám, že i mnohde jinde) přišli. Profese a studijní čtyřletý obor se jmenuje „Theatre maker – educator“ (divadelní tvůrce – vychovatel, vzdělávatel?). To je zřejmě to, co hledáme. To je to, o co se snažíme i u nás v ateliéru dramatické výchovy na Divadelní fakultě JAMU. Na magisterské a doktorské úrovni jsme nazvali studijní obor Divadlo a výchova. Používat český překlad anglického názvu (divadelní tvůrce – vychovatel, vzdělávatel) prostě nejde. Zní hrozně. Jakékoliv varianty názvu této specifické profese, na které jsme doposud přišli, jsou stejně nepoužitelné (učitel divadla, divadelník vychovatel, divadelní pedagog...). Poslední návrh se objevil v ročníkové práci studentky třetího ročníku dramatické výchovy: pedagog neprofesionálního divadla. Možná není zase tak důležité nalézt pojmenování. Pomohlo by ale vyjádřit onen fakt, že nejde o trochu dramatika, dramaturga, režiséra, scénografa, hudebníka (takového umělce ve všem nedouka) a hodně pedagoga, ale o zcela specifickou oblast lidské činnosti, o zcela specifické předpoklady (schopnosti, nadání, talent) a zcela specifickou profesní přípravu (studium). Stálo by za to uvažovat v oboru i o jakémsi rozlišení jednotlivých profesí (učitel dramatické výchovy pro různé typy škol, pedagog v oblasti neprofesionálního divadla...). Ale tyto úvahy už značně překračují rámec zprávy o jedné regionální přehlídce Dětské scény.

Na závěr se ale k přehlídce přece jen vrátím. Nechci hodnotit její celkovou úroveň. Z mého pohledu nebyla nijak zvlášť povzbuzující. Viděli jsme hodně dobré i vynikající pedagogické práce a už mnohem méně divadla. Omlouvám se všem zúčastněným souborům, že jsme nedokázala rozebrat detailně všechna představení, kus po kuse. Těm, co je neviděli, by to stejně řeklo málo, skoro nic. A konkrétní důkladné rozборы se odehrály v rámci přehlídky na diskusích poroty s jejich tvůrci a všemi dalšími, kteří měli zájem se jich zúčastnit. Omlouvám se i pořadatelům přehlídky, že jsem se doposud nezmínila o tom, jak dokonale, jak vysoce profesionálně byla zvládnuta celá její organizace a hlavně v jak přátelské, otevřené a tvůrčí atmosféře díky jejich neuvěřitelné péči a skoro nadlidskému nasazení probíhala.

A ještě přece jen tečka na závěr. Uvedla jsem, že jsme měli na přehlídce možnost vidět jedenáct soutěžních představení. O jednom, o tom posledním v programu přehlídky, jsem se doposud vůbec nezmínila. Je to proto, že se ve všech směrech vymykalo běžným kritériím dětské divadelní přehlídky. Jedná se o inscenaci **Malí princové** (na motivy nebo spíše na motivy úryvku z knihy Antoine Saint de Exupéryho Malý princ) **divadelního souboru Ústavu sociální péče v Ostravě** (vedoucí Alena Pasterňáková). Byli jsme svědky něčeho, čemu tak trochu nešikovně říkáme v ateliéru dramatické výchovy „divadlo v sociální akci (nebo sociální situaci)“. Těžko se popisuje samotné představení, jen obtížně se daří vysvětlit co tím nešikovným názvem myslíme. Skrze divadlo se uskutečnilo setkání. Setkání dětí ze souborů, diváků s dětmi poměrně hodně mentálně (některé vlastně vůbec nemluví) a někdy i tělesně postižených. Napsala jsem skrze divadlo a je nutné dodat, že divadlo ve tomto případě tvůrčí inscenace nijak nezpronevěřili, že je nepoužili a nevyužili účelově k prezentaci postižených dětí. Všude, kde to jen šlo, se snažili o divadelní výraz. Konečně zajímavá a barevná scéna a kostýmy, hudba. Konečně silné téma: malí princové, postižené děti z ústavu sociální péče a jejich malé vlastní planety, jejich malé, uzavřené, vnitřní zvláštní světy. Textu bylo použito jen minimálně, jen tolik, kolik se dalo. Většina dětí jen na jevišti prostě byla. Ve svých malých, zvláštních, uzavřených světech. Napsala jsem, že se uskutečnilo setkání, setkání diváků v hledišti s těmi na jevišti, že se uskutečnilo něco zcela bytostně divadelního. Nejsilnějším zážitkem byl potlesk po skončení tohoto představení. Potlesk, při kterém děti v hledišti samy od sebe, zcela spontánně povstaly. Chtěla jsem napsat, že něco takového jsem ještě neviděla. To není to správné slovo. Nezažila. Protože divadlo (ač sám název takhle zavádí) není o divání, ale o zažívání. A za tenhle vskutku divadelní zážitek a divadelní setkání jsem Ostravské přehlídce nesmírně vděčná.

Porota pak navrhla na přímý postup na Celostátní přehlídku v Trutnově mnohokrát zmíněnou a skutečně kvalitní inscenaci souboru Temperka z Trince Pohádka o hadích nožkách a do širšího výběru inscenací divadelního souboru Vrabčáci z Hnojníka Popoluška (trochu proti mé vůli, protože je pořád považují spíše za táborákovou scénku pro pobavení, i když kdo ví, třeba i toho je na národní přehlídce třeba). A přimlouvám se velmi za zařazení inscenace Malí princové mimo rámec přehlídky, třeba jako jejího hosta, je-li to možné. Právě pro ten neopakovatelný a mimořádný zážitek divadelního setkání dvou zcela odlišných světů, pro zážitek z vzácné chvíle, kdy se tak silně projevila snaha sdílet a vůle porozumět.

Silva Macková

Zlínský kraj

Recitátoři v Uherském Hradišti

Krajskou přehlídku dětských recitátorů Zlínského kraje pořádal Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště 28. dubna 2005 v Redutě. Článek o přehlídce se nám nepodařilo získat, proto jen vypisujeme z výsledkové listiny:

V nepostupové 1. kategorii bylo diplomem oceněno šest recitátorů.

Ze 2. kategorie postupovali **Anna Pišťková** ze ZŠ TGM Uh. Hradiště-Mařatice s prózou Daisy Mrázkové Svět k svátku a **Kamila Ondrušková** ze ZŠ Uherský Ostroh s textem Eleny Fortúnové Černochovo muzeum. Čtyři další recitátoři obdrželi diplom bez postupu.

Ve 3. kategorii byli postupem oceněni **Barbora Hudáková** ze ZŠ Uherské Hradiště s kramářskou písní Nová píseň pro mládenci a panny a **Vlastimil Burda** ze ZUŠ Valašské Meziříčí s texty z Květomluvy Roberta Desnose. Diplom bez postupu dostali další dva recitátoři.

Ve 4. kategorii byli nejuspěšnější **Eva Josefíková** ze ZUŠ Uherské Hradiště se dvěma texty Milana Nápravníka a **Zuzana Rafajová** z Gymnázia Vsetín s Melounem od Miloše Macourka. Kromě ocenění spojených s postupem byl udělen jeden diplom bez postupu.

Dětské divadlo na Žebříňáku v Uherském Hradišti

I v letošním roce se ředitel ZUŠ v Uherském Hradišti Stanislav Nemrava pokusil uspořádat divadelně-recitační maratón, na který sebral mladé recitátory mířící na Wolkrův Prostějov, dětské divadelní, loutkářské a recitační soubory, ale také mladá divadla usilující o postup na Šrámkův Písek a Náchodskou Prima sezónu. Přehlídka se konala od 30. března do 2. dubna 2005, byla vrchovatě napěchována představeními všech možných typů a kvalit a konala se už tradičně pod titulem Žebříňák.

Čtvrtek 31. března, který byl vyhrazen dětským souborům, nabídl deset inscenací a šest z nich (!) vzniklo v uherskohradištské ZUŠ.

Pod prvním představením čtvrtčního programu byla podepsána Jitka Pataková, která s dětmi z **LDO ZUŠ v Uherském Hradišti** připravila vlastní verzi **Popelky**. Na první pohled je vidět, že jde o práci po mnoha stránkách ještě začátečnickou - dramaturgie a režie je poznamenána řadou neobratností: děj je rozdrobený do epizod, které na sebe vždy nenavazují, některé situace nebo motivy jsou zbytečně naddimenzované (např. princovy námluvy na báli), jiné příliš zkratkovité (důležitá podmínka, že Popelka musí do půlnoci opustit bál, tu dokonce zcela chybí), text je někdy zatížen slovní vatou a strhává děti k deklamování, někde se zbytečně čaruje se světlem, řešení postav není důsledné atd. atd. Na druhou stranu je však zřejmé, že vedoucí má cit pro práci s dětmi a v inscenaci najdeme místa, kde se děti cítí na jevišti dobře a působí přirozeně (král a královna, příprava na bál, zapírání Popelky před princem...). Také stínohra tu má své opodstatnění a pomáhá dětem ve vytváření atmosféry. Myslím, že časem by mohla spolupráce Jitky Patakové s uherskohradištskou ZUŠ přinést zajímavé výsledky.

Loutkářský soubor ZUŠ v Uherském Hradišti vede obětavá Anna Kellerová. Je zvyklá na dlouholetou práci v tradičním dospělém ochotnickém loutkářském souboru a tento styl práce přenáší i na divadlo hrané dětmi. Její **Tři pohádky - O lesním domečku, Tři malá prasátka a O Kobližkovi** - trpí po pravdě řečeno typickými neduhy těchto produkcí: inscenační prostředky jsou zvoleny spíše mechanicky, aniž se uvažuje o tom, zda jsou s to divadelně zprostředkovávat jednoduchý příběh, místo akce tu dominuje deklamování, děti jsou herecky a loutkářsky málo vybavené, zvolené prostředky jim existenci na jevišti často spíše komplikují, než aby jim pomáhaly, scénografie je nahodilá a málo funkční a text je více než chatrný. Škoda, že vedoucí nezalistovala v kvalitní literatuře (nasnadě je např. Bartošova Kytice), protože právě tady by mohla najít dobrou oporu pro jevištní zpracování těchto známých pohádek a nemusela by se uchýlovat k neobratnostem a lacinému aktualizování.

Příjemný pohled do školní dramatické výchovy nabídl vystoupení čtvrtáků ze **ZŠ Bystřice pod Hostýnem**. Věra Dresnerová, která zde učí dramatickou výchovu, připravila s celou třídou autorskou inscenaci **Písnička trochu jinak**. Je založena na ilustraci epického textu a textově i v dalších složkách se vcelku zdařile inspiruje folklorem. Šťastně zvolený princip, vycházející z dětské hry, a stylizace využívající oživlých obrazů umožňují dětem, aby se na jevišti cítily většinou dobře a aby působily přirozeně. Problémy představení na uherskohradištské přehlídce souvisely dílem s technickými podmínkami (příliš velký a špat-

ně ozvučený prostor, který děti zvláště při zpívání nezvládaly), dílem s malou divadelní zkušeností V. Dresnerové (zbytečné, nefunkční dekorace, popisné ilustrace, nedůsledná práce s postavou Štěstí a Smrtky apod.).

Dvě inscenace hradištské přehlídky nás stylově vrátily do 70. let minulého století, do dob, kdy vznikaly jako houby po dešti pohádkové komedie, většinou nevkusné a mnohdy hodně laciné variace ladových pohádek naruby. Dokonce i jejich typický reprezentant - Vladimír Čort - tu byl zastoupen. Jeho "klasický" text **O líných strašidlech** si vybral dětský divadelní soubor **KUK ze ZŠ Zachar Kroměříž**. Bohužel. Protože tento textový blábol z roku 1975, tváříci se jako muzikál, vystavěl před dětmi takovou hráz, že jej nebyly s to překonat. A přitom bylo zřejmé, že jsme měli co činit se souborem šikovným, s dětmi, které se na jevišti dokáží projevat živě a přirozeně. Přejme si, aby jejich vedoucí Iva Kopčilová měla příště šťastnější ruku při výběru předlohy.

Podobného ražení byl text na motivy divadelní pohádky Libora Dobnera **Strašidlata**, s nímž přijel dětský divadelní soubor ze **ZŠ Osvětimany**. Jak jsme se dozvěděli od vedoucí Hany Budíkové, je to text mající původ v lidickém dospělém souboru, v němž vedoucí před lety působila. I on je snůškou trapného, třeskutého vtípkování a slovní vaty, aniž pochopíme, jaký příběh a proč se tu vlastně vypráví. Nelze se divit, že se děti chytají jednotlivostí a přehrávají, až šaržují, protože nemají co hrát. Situaci je tu pomálu a o nosném konfliktu, bez něhož se divadlo neobejde, se dá jen stěží mluvit.

Do nehlubšího divadelního suterénu jsme se ovšem ponořili ve výpravné inscenaci **Sněhové královny**, kterou do Uherského Hradiště přivezlo divadlo **Brod ze ZUŠ v Uherském Brodě**. Pod dramaturgií byl podepsán David Smečka a pod dramaturgickou úpravou a režii Roman Švehlík. To, čeho jsme byli v Uherském Hradišti svědky, nemělo nic společného s křehkou a poetickou pohádkou H. Ch. Andersena a po všech stránkách to překročilo jakékoliv myslitelné hranice vkusu. Je s podivem, že pod hlavičkou základní umělecké školy, která má být garantem kvalitní pedagogické práce s dětmi, se může produkovat něco, co vkus totálně deformuje, co je založeno na imitaci těch nejpokleslejších muzikálových a televizních produkcí.

Skutečným zážitkem uherskohradištské přehlídky byla dvě vystoupení **domácí ZUŠ**, pod nimiž je podepsána Hana Nemravová. S mladší skupinou připravila dramaturgiu tajemného příběhu Marka Alexandra Hrob ve sklepě (ze souboru hororových a tajemných povídek Jablíčko pro slečnu učitelku), kterou pojmenovala **Strašidelný dům**, a se staršími se odvázně pustila do příběhu **Viktorky** podle Boženy Němcové. I když obě inscenace nebyly ještě - především z dramaturgického hlediska - dotažené, byly natolik kvalitní, že je porota doporučila k postupu na celostátní přehlídku. Viktorku k přímému postupu a Strašidelný dům do širšího výběru.

Zbývá jen dodat, že členy poroty této části Žebříčku byli: Zuzana Varhaníková, Jaroslav Dejl, Jiří Pelán, Jaroslav Provazník a Luděk

Richter.

Jaroslav Provazník



DNEŠNÍ PROGRAM

PÁTEK - 10.6.2005

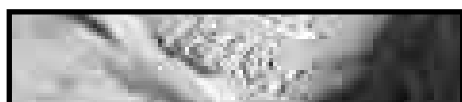
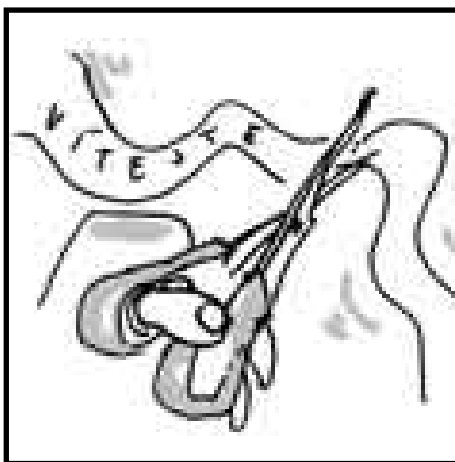
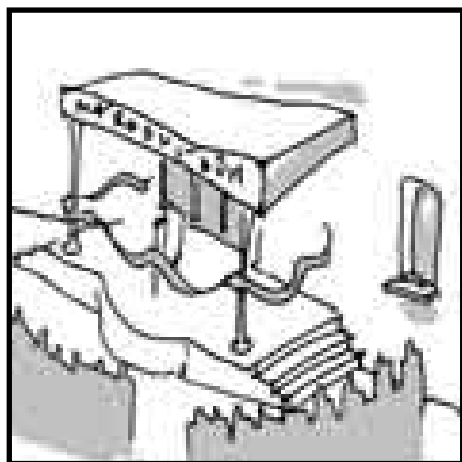
13.15 - 13.30
13.45 - 14.45
15.00 - 18.00
19.30 - 21.00

21.45

zahájení recitační části DS 2005
dílky pro recitátory II., III. a IV. kategorie
vystoupení recitátorů III. kategorie
beseda lektorského sboru s recitátory III. kat. a jejich doprovodem
dílky pro recitátory II. a IV. kategorie
diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kat. + seminář A
informační schůzka pro seminaristy

BLAŽKOVÁ 2005 - DÍL 1

VÍTEJTE



Deník Dětské scény - Trutnov 2005. Číslo 0.

Redakce: Eva Brhelová, Iva Dvořáková, Lukáš Horáček, Pavel Kocych. Foto: Michal Drtina. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 10.6.2005 v 1:15. Vychází - v pátek 10.6.2005 ve 10.00. Náklad - 300 ks.